Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...майн 1921 оной ...рин 21-һэ гарана | № 118 (14138) | 1973 оной майн 22, вторник | Сэн 2 мүнгэн

АМГАЛАН БАЙДАЛАЙ АША ТУҺАДА

...кономическа, промышленна ба техническэ харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ тухай Совет Социалис Республикануудай Союзай правительствын ба Германиин Федеративна Республикын правительствын хоорондын

ХЭЛСЭЭН

...овет Социалис Республикануу... Союзай правительство ба Гер...иин Федеративна Республикын ...ительство.

...овет Социалис Республика...ай, Германиин Федеративна ...ублшкын хоорондын 1970 оной ...тын 12-ой договортой зохил...ан, экономическа, промыш...а ба техническэ харилсаа хол...оо улам гүнзэгырүүлхые хүсэ-

...овет Социалис Республикануу... Союзай ба Германиин Федера...а Республикын хоорондын ху...даа наймаанай, далай соогуур ...ралгын юрэнхы асуудалнуу... 1958 оной апрелиин 25-най ...эе, Худалдаа наймаан ба ...омическа харилсаа холбоон ...й Совет Социалис Республика...ай Союзай правительствын ба ...маниин Федеративна Республи... правительствын хоорондохи ...2 оной июлиин 5-най удаан бол...ой хэлсээе үндэһэ болгон, ...роподохи харилсаа холбоо ...элгэдэ туһа хүргэхые эрмэл-

...ри удаан болзортой хэлсээ...ые баталжа, харилсаа холбоо ...алга ба үргэдхэлгые зохисотой ...мэдэрээд, иигэжэ хэлсэбэ:

Статья 1.

Договор баталагша таланууд али алинда ашагтай туһатай байлгые үндэһэ болгон, эдэнэй эрхэ түлөөлэлгэтэй эмхинүүдэй ба предприятинуудай хоорондын экономическа, промышленна, техническэ харилсаа холбоо үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ гэжэ оролдохо, тиимэ харилсаа холбоондо аргатай соогоо туһа хүргэхэ.

Статья 2.

Договор баталагша таланууд удаан болзортой харилсаа холбоо үргэдхэхэдэ зохисотой һалбаринуудые 7-дохи статья соо дурдагдаһан комиссяар дамжуулан тодорхойлхо. Гэхэ зуура договор баталагша таланууд түбхын түрүүндэ али али талын эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые, түүхэй эдүүдэй, элшэ хүсэнэй, технологиин, түхеэрэлгын ба үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудай элдэб янзын ресурснуудые хараада абажа байха.

Статья 3.

Энэ хэлсээндэ хабаатай харилсаа холбоон, тусхайлан хэлэбэл, нимэ юумэнүүдтэ хамаадаха:

— хоёр талын экономическа ашаг туһада харюусахаар промышленна комплекснуудые бии болгохо, тэрэшэлэн промышленна зарим предприятинуудые үргэдхэхэ ба шэнэдхэн хубилгаха:

— зарим түхэлэй түхеэрэлгэнүүд ба бусад эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ талаар харилсаа холбоо байгуулха;

— зарим түхэлэй эд болоогүй материалнуудые үйлэдбэрилхэ талаар харилсаа холбоо байгуулха;

— патентнүүдые, лицензинүүдые, «ноу-хау», техническэ мэдээсэлнүүдые абалсаха, бии байгаа технологи хэрэглэхэ ба һайжаруулха гү, али шэнэ технологи зохёохо, тэрэшэлэн техническэ туһаламжа үзүүлхын гү, али һурахынь тула мэргэжэлтэдые эльгээхэ.

Статья 4.

Договор баталагша таланууд экономическа, промышленна ба техническэ харилсаа холбооной проектнүүд тушаа контрактнуудые баталалга, бэелүүлгэдэ туһа хүргэхэ, тиихын тула өөһэдынгөө арга боломжонуудые хараадуулан, шухала хүнгэдхэлгэ хангаха.

Статья 5.

Экономическа, промышленна ба техническэ харилсаа холбооной зарим проектнүүдэй гуримууд хабаатай гүрэн бүхэндэ хүсэндөө байгаа хуулинууд ба тогтоолнуудтай зохилдуулан, хоёр талын харьяата эмхинүүд ба предприятинуудтай зүбшэлэлдэхэ.

Статья 6.

Договор баталагша таланууд гурбадахи оронуудта байһан эдэнэй эрхэ түлөөлэлгэтэ эмхинүүд ба предприятинуудай харилсаа холбоондо туһа хүргэхэ.

Статья 7.

Энэ хэлсээе бодото дээрэнь бэелүүлхэ хүдэлмэри хүтэлбэрилгэ Экономическа, научно-техническэ харилсаа холбооной талаар Совет Социалис Республикануудай Союзай ба Германиин Федеративна Республикын комиссида даалгагдана. Энэнэй тулада тус комисси экономическа, промышленна ба техническэ харилсаа холбоо хоорондоо хүгжөөлгын удаан сагай арга боломжо тушаа дурадхалнуудые тодорхойлхо.

Статья 8.

1971 оной сентябриин 3-най дүрбэн талын хэлсээнтэй зохилдуулан, энэ хэлсээн тогтоогдомол гуримуудай үндэһөөр Берлиндэ (Баруун) хэрэглэгдэхэ.

Статья 9.

Энэ хэлсээн урда тээнь Совет Социалис Республикануудай Союзай ба Германиин Федеративна Республикын баталһан хоёр талын, олон талын договорнуудта, хэлсээнүүдтэ хамаархагүй.

Энээнтэй дашарамдуулан, договор баталагша таланууд, хэрбээ шухала болоод байгаа һаань, хоёр талын нэгэнэй дурадхалаар зүбшэлэлгэнүүдые үнгэргэхэ, зүгөөр эдэ зүбшэлэлгэнүүд тус хэлсээнэй гол зорилгонуудта хамаарха ёһогүй.

Статья 10.

Энэ хэлсээн гар табигдаһан үдэрһөө хүсэндөө ороод, арбан жэлэй турша соо гүйсэдхэгдэхэ.

Дурсагдаһан болзорой дүүрэхын урда тээхи зургаа һараһаа оройтуулангүй, экономическа, промышленна ба техническэ харилсаа холбоогоо саашадань хүгжөөхын тула шухала хэмжээнүүд тухайда хоёр тала хэлсэхэ болоно.

Тус хэлсээн Бонндо 1973 оной майн 19-дэ хоёр хэһэгээр, тус бүридөө ород ба немец хэлэнүүд дээрэ бэлдэгдээ, энэ хоёр текст адли хүсэтэй байха.

Совет Социалис Республикануудай Союзай правительствын түлөө

Л. БРЕЖНЕВ
А. ГРОМЫКО

Германиин Федеративна Республикын правительствын түлөө

В. БРАНДТ
В. ШЕЕЛЬ

...ССР ФРГ ХОЁРОЙ ХООРОНДЫН ...ЭЛСЭЭНҮҮДТЭ ГАР ТАБИГДАБА

...ОНН. (ТАСС-ай тусхай ...). Советскэ Союзай ба ...маниин Федеративна ...ублшкын хоорондын хэл...нүүдтэ гар табилга майн ... ФРГ-гэй Гадаадын хэ...үүдэй министерствэдэ ...ёлой оршон байдалда үн...эрдөө.

...кономическа, промышленна ба техническэ харил... холбоогоо хүгжөөхэ ту... хэлсээндэ Совет Социа... Республикануудай Союз... правительствын түлөө — ... Брежнев, А. А. Гро... гар табиба.

...ерманиин Федеративна ...ублшкын правительст... түлөө — В. Брандт, ...Шеель гар табяа.

...рда тээнь Соёлой харил... холбоон тухай СССР-эй ...ительствын ба ФРГ-гэй ...ительствын хоорондын ...элсээндэ гар табигдаа. ...ндэ СССР-эй зүгһөө — ...ромыко, ФРГ-гэй зүгһөө ... Шеель гар табиба.

...аарай харилсаан тухай ...далаар СССР-эй правин...ствын ба ФРГ-гэй пра...итствын хоорондо 1971 ...ноябриин 11-дэ баталаг... хэлсээнэй нэмэлтэ бо... протоколдо СССР-эй правительствын түлөө — А. А. Громыко, граждан авиациин министр Б. П. Бугаев, ФРГ-гэй правительствын түлөө — В. Шеель, транспортын министр Л. Лаурицен гэгшэд гар табяа.

Хэлсээнүүдтэ гар табилгын үедэ СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, СССР-эй культурын министр Е. А. Фурцева, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагшанар А. М. Александров, А. И. Блатов, ТАСС-ай генеральна директор Л. М. Замятин, КПСС-эй ЦК-гай Уласхоорондын таһагые даагшын орлогшо В. В. Загладин, СССР-һээ ФРГ-дэ байдаг элшэн сайд В. М. Фалин, ФРГ-дэхи СССР-эй худалдаа наймаанай түлөөлэгшэ Д. В. Кузьмин, совет посольствын ба торгпредствын хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ байлсаа.

ФРГ-гэй зүгһөө Федеральна правительствын гэшүүд, Бундестагай депутадууд, бусад тушаалтад байлсаба.

Хэблэлэй, радиогой ба телевидениин олон түлөөлэгшэд эндэ байгаа.

Л. И. БРЕЖНЕВ ФРГ-гэй ПРЕЗИДЕНТЫЕ БАРААЛХАБА

БОНН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев майн 19-дэ ФРГ-гэй Президент Густав В. Хайнеманние бараалхажа, тэрээнтэй нам зохидоор хөөрэлдэһэн байна.

Энэ хөөрэлдөөндэ СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Шеель, тэрэшэлэн СССР-һээ ФРГ-дэ байдаг элшэн сайд В. М. Фалин, Федеральна президентын захиргаанай статс-секретарь Д. Шпангенберг, ФРГ-һээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд У. Зам гэгшэд хабаадаа.

Л. И. Брежнев, Г. В. Хайнеман хоёр талые һонирхуулдаг зарим асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэлөө.

Л. И. Брежнев Советскэ Союзда албанай хэрэгээр ерэхэ уряал СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө Федеральна президентдэ дамжуулба, тэрэниинь ФРГ-гэй Президент зүбшөөн абаа.

Л. И. БРЕЖНЕВ В. БРАНДТ ХОЁРОЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЭГДЭЭ

БОНН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, ФРГ-гэй канцлер В. Брандт үнгэрэгшэ уулзалгануудай үедэ зүбшэн хэлсэгдэжэ эхилһэн асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдээ үгээеэ ойлголсолгын оршон байдалда үргэлжэлүүлээ.

Уласхоорондын асуудалнуудта, түбхын түрүүн Европодохи аюулгүй байдал бэхижүүлгын асуудалнуудта гол анхарал хандуулагдаба.

Энээнтэй дашарамдуулан, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөө амжалтатайгаар үнгэргэлгые хоёр талын шухалада тоолодог байһаниинь тэмдэглэгдээ.

Хөөрэлдөөнүүд саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ.

* * *

БОНН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, Федеральна канцлер В. Брандтын хоорондо хөөрэлдөөн майн 20-ной үдэһөө урагша удаан саг соо болобо.

Европодохи политикада хабаатай асуудалнууд, хоёр талын хоорондохи харилсаанай асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ хэлсэгдэһэн байгаа.

Л. И. Брежнев, В. Брандт энэ үдэр хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлхээр үгээеэ ойлголсобо.

* * *

БОНН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, Федеральна канцлер В. Брандтын хоорондо майн 20-ной үдэһөө хойшо хөөрэлдөөн боложо, хоёр ороной хоорондохи харилсаа хүгжөөхэ асуудалнуудаар, мүн уласхоорондын зарим асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсэһэн байна.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

...инистрнүүдэй уулзалга

...ОНН. (ТАСС). СССР-эй ...дын хэрэгүүдэй ми...р А. А. Громыко эндэ ...18, 19-дэ ФРГ-гэй га...н хэрэгүүдэй министр ...еельтэй хөөрэлдэбэ.

...ёр талые һонирхуулдаг ...оорондын хэдэ хэдэн ...ла асуудалнууд, тэрэ ...о ниитэевропын зүблөө заргалгатай холбоотой асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Хани ёһоной, үгээеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдтэ СССР-һээ ФРГ-дэ байдаг элшэн сайд В. М. Фалин, ФРГ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд У. Зам гэгшэд хабаадаа.

...И. Брежнев ...Шеельтэй хөөрэлдэбэ

...ОНН. (ТАСС). КПСС-эй ...й Генеральна секре..., СССР-эй Верховно Со...н Президиумэй гэшүүн ...И. Брежнев сүлөөтэ де...ратическа партиин ту...эгшэ, ФРГ-гэй вице-...лер, гадаадын хэрэгүү... министр В. Шеельтэй ... 19-нэй үдэшэ уулзажа ...лдэбэ.

...ээ хүсэд ойлголсолгын ... байдалда үнгэрһэн ...лдөөнэй үедэ уласхоорондын зарим асуудалнууд, тэдэнэй дунда зарлагдахаяа байһан ниитэевропын зүблөөндэ хабаатай асуудалнууд зүбшэлэгдэһэн байгаа.

Эдэ харилсаан 1970 ондо Советскэ Союзай, ФРГ-гэй хоорондо баталагдаһан договорой үндэһөөр таатай һайнаар хүгжэжэ байна гэжэ СССР-эй, ФРГ-тэй хоорондохи харилсаан тушаа һанамжануудаа хэлсэлтэ баталба.

Л. И. БРЕЖНЕВ ФРГ-гэй ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭДТЭЙ УУЛЗАБА

БОНН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев ФРГ-гэй худалдаа наймаанай түлөөлэгшэдтэй майн 19-нэй үдэһөө хойшо уулзаба.

СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи экономическа, научно-техническэ харилсаа холбооной асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсэһэн байна. Удаан саг соо али алиндань ашатай туһатай экономическа харилсаа хүгжөөлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаа.

Удаан сагай экономическа харилсаа байгуулга хоёр гүрэнэй хоорондохи этигэл найдабарие бэхижүүлхэ, уласхоорондын ажахын харилсаа холбоое али алиндань аша туһатайгаар ашаглаха арга олгохо байна гэжэ хөөрэлдөөнэй үедэ Л. И. Брежнев тэмдэглээ.

Элшэ хүсэнэй, металлургиин, химиин һалбаринуудта харилсан туһалалсалга арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэдэ харилсаа үргэдхэхэ хэрэгтэ тойбо татахагүй байна гэжэ Л. И. Брежнев мэдүүлбэ.

Советскэ Союзтай экономическа харилсаагаа үргэдхэхэ хүсэлэнтэй байһанаа ФРГ-гэй худалдаа наймаанай түлөөлэгшэд хөөрэлдөөнэй үедэ элирхэйлһэн байна. Тиихэдэ ехэ ехэ хэлсээ хэхэһээ гадна, дундуур болзорой проектнүүдые зохёохо шухала, промышленностьда, байгаалиин баялигуудые ашаглалгада хоёр ороной үргэн хэрэглэлэй кооперациие үрэ ехэтэйгээр ашаглаха шухала гэжэ тэмдэглэгдээ.

ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Шеель, ажахын министр Г. Фридерихс, шэнжэлэлгэнүүдэй ба технологиин министр Х. Эмке, ФРГ-гэй промышленнигуудай холбооной түрүүлэгшэ Г. Золь, «Круп» гэдэг фирмын ажаглалтын соведэй түрүүлэгшэ Б. Байц, ФРГ-гэй оптово ба гадаадын худалдаа наймаанай холбооной түрүүлэгшэ Ф. Диц, ФРГ-гэй экономикын зүүнэй комитедэй түрүүлэгшэ О. Вольф фон Амеронген, д-р Б. Плеттнер («Сименс» гэдэг концерн), д-р Э. Свербек («Маннесман»), д-р П. Цан («Даймлер-Бенц» гэжэ фирмэ), д-р. Г. Бирнбаум («Зальцгиттер» гэдэг концерн), д-р. В. Корф («Корф-Шталь» гэжэ фирмэ), ФРГ-гэй бусад ехэ ехэ концернүүдэй ба фирмэнүүдэй түлөөлэгшэд үгээеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгада хабаадаһан байна.

Совет талаһаа — СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, СССР-һээ ФРГ-дэ байдаг элшэн сайд В. М. Фалин, СССР-һээ ФРГ-дэ байдаг торгпред Д. В. Кузьмин хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

ХАНИ ЁҺОНОЙ АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР

Н. В. Подгорный Афганистан ошохоёо мордобо

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Афганистанай дээдэ тушаал зэргэтэ король Мухаммед Захир Шахай уряалаар хани ёһоной албанай хэрэгээр Афганистан ошохоёо майн 20-до Москваһаа мордобо.

Нүхэд Ю. А. Андропов, К. Т. Мазуров, И. В. Капитонов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор М. А. Яснов, В. П. Рубен, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай түрүүлэгшэнэр Я. С. Насриддинова, А. П. Шитиков, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе, СССР-эй министрнүүд — Афганистантай хани барисаанай ба соёлой харилсаа холбооной совет бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшэ С. Ф. Антонов, В. П. Елютин, С. А. Оруджев, Н. А. Щелоков, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, СССР-эй генеральна прокурор Р. А. Руденко, СССР-эй Верховно Суудэй түрүүлэгшэ Л. Н. Смирнов, Моссоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. П. Исаев болон бусад тусхай тушаалтад Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ Н. В. Подгорные үдэшэбэ.

Афганистанай хэрэгүүдые Советскэ Союзда саг зуураар эрхилхэ этигэмжэтэ Мохаммед Шафик Шариф үдэшэгшэдэй дунда байлсаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо А. М. Клычев, гадаадын экономическа харилсаа холбооной талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. А. Скачков, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо С. И. Козырев, СССР-эй обороныи министрэй орлогшо, армиин генерал И. Г. Павловский Н. В. Подгорнотой хамта ошолдобо.

(ТАСС).

Н. В. ПОДГОРНЫЙ ТАШКЕНТДЭ ЕРЭБЭ

ТАШКЕНТ. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Афганистан ошохо замдаа майн 20-до эндэ ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов болон республикын хүтэлбэрилхы бусад хүдэлмэрилэгшэд Н. В. Подгорные, тэрээнтэй хамта ябаһан хүнүүдые аэродром дээрэ угтаба.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ ТАШКЕНТҺЭЭ МОРДОБО

ТАШКЕНТ. (ТАСС). Албанай хэрэгээр Афганистан ошожо ябаһанаа тоггоһон СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Кабул ошохоёо майн 21-дэ Ташкентһээ мордобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов, Узбегэй ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. М. Матчанов, Узбекистанай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Д. Худайбердыев болон республикын хүтэлбэрилхы бусад хүдэлмэрилэгшэд аэродром дээрэ Н. В. Подгорные, тэрээнтэй хамта ябаһан хүнүүдые үдэшэһэн байна.

Буряад уран зохёолшод Москвада

Буряадай АССР-эй литература, искусствын үдэрнүүд манай Эхэ ороной ниислэл хото — Москвада үнгэргэгдэжэ байна. Аха дүү республикын түлөөлэгшэдэй концертнэ залнуудта, клубууд соо наада табихадань, уулзалгануудые үнгэргэхэдэнь, москвагайхид халуунаар уггана. Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан литературна уулзалга майн 18-да Литераторнуудай түбэй байшан соо болобо. Россин Уран зохёолшодой холбоон, Буряадай Культурын министерство, Уран зохёолшодой холбоон энэ уулзалга эмхидхээ.

РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой С. В. Михалков тус уулзалга нээгээ. Республикын экономикын ба соёл культурын хүгжэлтын амжалтануд тухай партиин Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев хөөрэбэ. Улаан-Үдын мэдээжэ уран зохёолшодтой хамта ниислэл хотын литераторнууд энэ уулзалтада хабаадажа, зохёолнуудаа уншаһан байна.

Буряадай АССР-эй искусствын уран бэлигтэнэй концертээр уулзалта дүүрэз.

(ТАСС-ай корр.).

ЭДИР ЛЕНИНЕЦҮҮДЭЙ ҺАЙНДЭР

Майн 19-нэй үглөөгүүр пионерэй горнонуудай абяан зэдэлжэ, Бүхэсоюзна радиожагсаалай эхилһэн тухай мэдээсэбэ.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна пионерэй эмхиин түрэһэн үдэрөөр аха нүхэдынь агууехэ Совет ороноймнгоо бүхы хото городуудай, һуурин тосхонуудай эдир ленинецүүдые амаршалба. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна пионерэй эмхиин байгуулагдаһаар 51 жэлэй ой энэ үдэр гүйсэһэн байна.

Энэ гэрэлтэ һайхан үдэр заахан хүбүүд, басагадта олон һонирхолто уулзалгануудые асараа. Москвада улаан галстук зүүһэн үхибүүд М. Горькиин нэрэмжэтэ Соёлой ба амаралтын түбэй парк соо сугларба. «Үзэсхэлэн һайханай оршон соогуур» гэһэн һайндэр эндэ болоо. Ниислэл хотын «Октябрь» гэжэ киноконцертнэ зал соо, П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ концертнэ зал соо, соёлой байшангуудта, клубуудта үхибүүдэй согтой хүхюун энеэдэ зугаа зэдэлбэ. «Сокольники» гэжэ соёлой, амаралтын парк соо эмхидхэгдэһэн «Пионерэй бага фестивальда» Москвагай олохон һурагшад хабаадаһан байна. Эдэнэр дуу, хатарай конкурснуудта хабаадаа, концерт, наада табяа.

Москвагай 5 мянга шахуу һурагша Эдир пионернүүдэй стадиондо сугларжа, «Хүсэ шадалтай, эрэлхэг зоригтой, шамбай солбонуудбди» гэһэн уряа доро үнгэрһэн спортын ехэ һайндэртэ хабаадаба.

(ТАСС-ай корр.).

БОННДО ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ БОЛОБО

БОНН. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневэй ФРГ-дэ ерэлгэ дэлхэйн хэблэлэй, радиогой ба телевидениин зүгһөө угаа ехэ һонирхол үүсхэн угтагдаа. Энэ шухала ябуулга тухайда Баруун Германиин ба гадаадын 1000 шахуу журналистнууд бэшэнэ. Энээнэй бүхы шухала шатануд тушаа сэхэ дамжуулгануудые телевидени эмхидхэнэ.

Бонндохи Хэблэлэй байшангай ехэ зал соо журналистнуудта зорюулагдаһан пресс-конференци үдэр бүри болоно, тэрэниие совет түлөөлэгшэ Л. М. Замятин, ФРГ-гэй правительствын дэргэдэхи хэблэлэй ба информациин хүтэлбэрилэгшэ Р. Фон Вехмар гэгшэд эмхидхэнэ.

Советскэ Союзай, ФРГ-гэй хоорондын хэлсээнүүдтэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, Федеральна канцлер В. Брандтын, тэрэшэлэн гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд А. А. Громыкын, В. Шеелиин гар табилга мүнөөдэрэй шухала ябуулга болоно. Энэ асуудалда зорюулагдаһан ээлжээтэ пресс-конференци зарлагдаад, совет түлөөлэгшэ Л. М. Замятин КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй даалгабаряар тэндэ иимэ мэдээсэл хэбэ:

Московско договор СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондын харилсаае хүгжөөхэ таатай зохид арга боломжонуудые хангаа гэжэ хоёр тала нэгэнтэ бэшэ тусхайлан тэмдэглээ. Договорно харилсаануудаа тодорхой удхаар бүридүүлхэ гэжэ эрмэлзэдэг байһан тухайдаа хэдэнтэ зааһан байна.

Мүнөөдэр гурбан документдэ гар табигдажа, тиимэ шэглэлтэй үшөө нэгэ тодорхой алхам хэгдэбэ. Хоёр талын харилсаа, тэрэ тоодо экономическа харилсаа удаан болзортой болголгын али тухай шухала байһаниинь тон эли. Дэлхэй дээрэ тохёолдожо магад саг зуурын элдэб хубилалтануудһаа эдэ харилсаануудай дулдыдадаггүй, гүрэнүүдэй хоорондын харилсаанда ямараашье нүлөөлдэггүй байхынь тула шухала бүхы юумэ хэхэ хэрэгтэй. Үгээеэ ойлголсолгын удха шэнжэ энээндэ нэбтэрүүлхэ гээшэ манай хоёр ороной хоорондын харилсаа холбооe үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхээр материальна бата һуури табиха шухала болоно. Иимэ юумэн экономическа, промышленна, техническэ харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ тухай удаан болзортой хэлсээ баталалгаар мүнөөдэр бэелүүлэгдэбэ.

Баталагдаһан хэлсээн удаан болзортой байбал, мүнөө зарим нэгэндэ дан зоримгой шэнгеэр һанагдажашье магад ехэ проектнүүдые бэелүүлхын тула шухала эгээн һайн арга боломжонуудые хангаха байха гэжэ тусхайлан тэмдэглэхые хүсэгдэнэ.

Ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Манай һанамжын ёһоор, мүнөөдэр гар табигдаһан хэлсээнүүд Советскэ Союз ФРГ хоёрой хоорондын харилсаа холбооной хүгжэлтэдэ шэнэ эршэ олгохо байха.

ГАБШАГАЙШУУЛ

Буряадай барилгын управлениин 2-хи СМУ-гай коллектив түргэн[…]э, һайн шанартайгаар барилга хэжэ, байрын гэрнүүдые, сад-яслинуудай байшангуудые саг болзор соонь ашаглалгада тушааха гэжэ эрмэлзэнэ. Энэ хүсэл зорилгоёо бэелүүлжэ шаданашье. Эдэнэр юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр социалис уялга абаад, эршэмтэй шангаар хүдэлжэ байна.

Барилгашадай дунда социалис мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Һара бүри мүрысөөнэй дүн согсологдожо, түрүү һуури эзэлэгшэд мүнгэн шангаар, үнэтэ бэлэгүүдээр урмашуулагдана. В. В. Гончаров, А. Е. Убонов, В. В. Черемисин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууудай коллективүүд даажа абаһан ажалдаа харюусалта ехэтэйгээр хандадаг. Эдэнэр түргэнөөр, һайн шанартайгаар ажалаа хэжэ, халаан бүриингөө даабари 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ.

В. В. Черемисинэй бригадада 17 хүн хүдэлдэг юм. Эдэнэр мүнөө 120 бүлэ айлай орохо гэрэй һуури болзорһоонь урид табижа дүүргэбэ. S. И. Емельяновай даадаг бригадын шулуушад халаанайнгаа даабари 30—35 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, хүдэлмэришэдэйнгөө магтаалда хүртэнэ. Үдэр хоногой ошохо тума ажалай түрүүшүүлэй тоо улам олошорно.

Барилга-хабсаралтын 2-хи управлениин хүдэлмэришэд байгша оной нэгэдэхи кварталай даабари 47 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, Буряадай барилгын управлениин коллектив соо эрхимлэһэн байна. Эдэнэр мүнөө судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэдэй орохо хамтын байрын, 120 бүлэ айлай орохо гэрнүүдэй барилга хэжэ байнхай. Энэ түрүү коллектив байгша оной түрүүшын хахад жэлэй даабариһаа гадуур 80 мянган түхэригэй барилга хэхээр социалис уялга абаһан юм. Иимэ габшагайгаар хүдэлжэ байһан барилгашад урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ шадаха бээзэ гээд һанагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шулуушадай бригадир В. В. Черемисин.

Д. БАЛДАНОВАЙ фототекст.

Улаан-Үдэ.

1. НЭГЭДҮҮЛБЭ, ХОЛБОБО

«Шергинский» совхоздо нэгэ иимэ гурим заншаһан байгаа. Хэн нэгэ хүтэлбэрилэгшын элидхэлдэ ажал хэрэгтэ хоёр ондоогоор хандадаг жэшээнүүдэй хэрэгтэй болоол һаань, тракторно-тариан ажалай Жилинскэ, Быковскэ бригаданууудай ажал зэргэшүүлжэ харадаг гурим бии болоһон юм. Иимэ сасуулбари хэхэдэнь, тад ондоо үрэ дүн, тоонууд тобойсо харагдадаг һэн.

Андрей Ильич Жилинэй хүтэлбэрилдэг бригада жэлһээ жэлдэ ехэ ургаса абадагаараа суурханхай байгаа. Тиимэһээ совхоз соогоо гансахан лэ энэ бригадада «Газар таряалангаа эрхим һайнаар эрхилдэг бригада» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргын олгогдоһониинь ойлгосотой.

Костриковой ударидадаг бригадын газар нүгөөдүүлтэеэ зэргэлһэн. Ондоо тээһээ ерэһэн хүн энэ хоёр бригадын полинуудые үбэлэй сагта хараа хадаа илгагуулхашьегүй байха. Зүгөөр, зундаа гү, али бүри намарай саг һаань, хоёр хүршэнэрэй тарианай полинууд тэмээ ямаан хоёр шэнги ондоо байдаг.

Газарайнь хүрьһэншье ехэ илгаатай бэшэ, бороо хурашье, хуурай һалхиншье тон адлиханаар эндэ буудаг. Машина, техникэншье адлил байха. Теэд Жилинэй бригадын тариан хүршэнэртэйнь жэшэхын аргагүй: жэл бүри гектарай 7—8 центнерээр үлүү таряа хуряагаад лэ байха юм.

Энэл илгааень элидхэлшэд сасуулан, зэргэсүүлэн, зоной анхарал хандуулха гэжэ оролдодог байгаа. Андрей Жилинние, нүхэдыень хяа магтадаг бэлэй.

Андрей Ильич нэгэтэ нимэрхүү удхатай элидхэл хэдыдэхиеэ шагнаад лэ уруу дуруу юумэн бусаба. Тэрэл үдэшэндөө механизаторнуудаа сутлуулба.

— Яндан муугаар лэ ажаллана гээшэ хабди даа,—гэжэ бригадир ехэл эридээр хэлэбэ. — Таанад мэдэнэ гүт, маниие юунэй түлөө магтанаб гэжэ? Хүршэнэрнай гээгдэнэ, тэдээндэ орходоо хоёр дахин шахуу ехэ ургаса абанабди. Ойлгосотой гү? Хүршэнэрэйнгөө хойнотохо бүри бидэнэр һүрхэй алдар суутай зон болоно гээшэ аабзабди даа. Эшхэбтэр бэшэ гү?

Сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь бригадирайнгаа бодолые гансата таадаг болонхой. Мүнөө хэлэгшэдэнь тайлбаришье хэрэггүй бэшэ байгаа. Хүршэнэртөө туһалхал шухала гэжэ хүн бүхэн доро дороо бодожо һууба. Зүгөөр яажа туһалхаб? Али дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгэхэ гү? Теэд энээн тухай хэлэгдэһэн, бэшэгдэһэниинь олон юм аабза. Түрүү агротехникын заабаринууд тухайда хуудаһаншье гаргагдаа, аймагай газетэдэшье бэшэгдээ, нютагай радиогоортшье дамжуулагдаа. Тиигээдшье Жилинэй бригадын хүдэлмэри бүгэдэнэй нюдэн дээрэ ха юм. Илангаяа хүршэнэрынь хуу мэдэжэ, хаража ябана бшуу. Энэ талаһаань туһаламжа хэрэгтэй бэшэ болоно. Теэд яалтайб?

— Али тэдэниие шефтээ абаха зон гүбди, — гээд залуу механизатор Петр Конев нүхэд тээшээ харана.

— Үгы даа, тэдэшни зүбшөөхэгүй ,— гэжэ Петр Вторушин буруушааба. — Хэниие шефтэ абахабши? Иван Степанович Быковые өөрыень шефтээ абаха гээ хүн бэшэ аабзаш? — гээд, Петр тээшэ эрьелдээд, миһэд гэбэ.

Петр анирггүй һууна. Бусад нүхэдыньшье абяа гарагүй. Үгы даа. шефство гээшэмнай бүтэхэгүй. Мүнөөхи Быковыешье хараа һаатнай, ургаса хуряалгаар совхоз соогоо хэдэн удаа чемпион болоһон байха. Бэшэшье механизаторнуудынь яһала хүдэлдэг зон. Тиигээд хамта дээрэнь харахада, ажалынь бүтэмжэгүй байна: таряагаа ургуулжа шаданагүй.

— Заал һаа юундэ шефтээ абаха гээ зомта? — гэжэ бригадир хөөрэлдөөндэ оролсобо. — Тэдэниие мүрысөөндэ урихадамнай яаха юм? Бэе бэеынгээ урда адлихан харюусалгатайгаар, адляар хиналсаха эрхэтэйгээр мүрысэхэдэмнай яахаб? Тиигэхэдээ хэндэмнайшье гомдолгүй байха бшуу. Хэрбээ хэрэгтэй болоо һаань, нүхэдтөө туһалуужамди. Бэе бэедээ туһалхагүй ямар мүрысөөн байха юм!

— Нүхэд, г а н с а хан таряашадта уряа хаяжа болохогүй ха даа, — гэжэ Андрей Ильич үргэлжэлүүлбэ. — Таряанаймнай ургаса дан хоёр ондоо байна даа. Костриков хүрэһөөр лэ сухалдашаха байха. «Туһамаршадгүйгөөр аргаяа олохо байхабди», — гэхэл бээзэ. Отделенеэрээ мүрысэбэл, боломжотой ха... Би мэнэ эрхилэгшэтээ зүбшэхэб, парткомдошье, хүдэлмэришэдэй комитедтэшье маниие дэмжэхэ аабза гэжэ һананам...

Жилин тон зүб хэлэһэн байба. Тэрэнэй мүрысөөн тухай амаа хахалхатайнь сасуу бригадир Александр Иванович Костриков һэр-мэр гээд, бэеэ хуряажа:

— Маниие буксирта абахаяа һанаа гүт? Һанаагаа зобоһонтнай һайн гээшэ. Зүгөөр манда тиимэ юумэн хэрэггүй.

— Юун буксир гээ хүмши? — гээд, отделениие эрхилэгшэ Николай Ефимович Орлов, Жилинэй хэлэһые үргэлжэлүүлбэ. — Бидэнэр өөһэдөө танһаа туһаламжа эрихэ һанаатайбди. Танай Ягунова манай басагадые һургаа һаань, һайн байгаал.

Орлов нүхэдэйнгөө һудаһа олоһон байба. Юун бэ гэхэдэ, Быковскэ отделениин урдаа бариха гэхэ гү, али һайрхаха юумэниинь — Валентина Ягунова түрүүтэй һаалишан басагадай ажал байһан юм. Бригадир Костриков, отделениие эрхилэгшэ П. П. Ерофеевский — алиниинишье хүршэнэрэй туһаламжа тухай дуулахадаа енгэ ёгто дээрэ тооложо болохо байгаа. Зүгөөр Ягуновагай нэрэ дуулахадаа, эдэ хоёр гансата аниргүй болобо.

— Теэд яаха һэм, зүбшэжэ хэлсээбди, — гэлдэбэ.

Совхозой түб һууринда мүрысөөнэй договорто гараа табибад. Быковскэ отделенидэ жэл бүри таряанай ургаса хэды шэнээнээр нэмээхэб гэһэн асуудал ехэ арсалдаатай байба. «Совхозой дунда зэргын хэмжээндэ хүрэтэрнь ургасыень дээшэлүүлхэ» гээд бэшэгдэһэн.

Хабарай тарилгын урда тээхэнэ договор баталагдаа. Долоо хоноод байхада. Быковскэ отделениин поли дээрэ түрүүшын нийтын шалгалтын комисси гараба.

Комиссида орожо, нүгөө бригада ошохо механизаторнуудые Жилинскэ бригадын хамтын суглаан дээрэ тон наринаар олоһон байгаа. Эндэ муугаар хүдэлдэг хүн үгы. Тиимэһээ хэниие ньшье эльгээжэ болохо һааб даа. Теэд эрхим таряашан байхаһаа гадна, мүн түбшэн даруу зантай, зонтой хөөрэлдэжэ шадаха хүн хэрэгтэй бшуу.

— Хүршэнэрнай муугаар хүдэлдэгөө өөһэдөө мэдэнэбши гү даа, — гэжэ отделениие эрхилэгшэ комиссиин гэшүүдтэ заабарилба. Тиимэ тула энээн тухайда дахин һануулжа, дари дээрэ дабһа адхалтагүйбши гү даа. Ургасань юундэ мууб гэжэ элирүүлхэ, ойлгуулха хэрэгтэй болоно.

Комиссида орохо һайн абари зантай хүнүүдые сутлаан дээрээ шэлэжэ олоһониинь тон лэ зүб байба. Юуб гэхэдэ, даруу зантай Петр Вторушиншье хүршэнэрэйнгөө таряалан дээрэ ерээд байхадаа сухалдан алдаа. Анзаһаар зураа боложо гутааһан поли харахадаа, нарин хёрхоор шалгалта хээд, даамгай зохидоор хөөрэлдөө хэхэ гэһэн нүхэдэйнь захяашье мартагдашанхай. Газарай хүрьһэ һэшхэлгүйгөөр гэмтээхэгүйн тула зэмэтэй трактористые оро бодогүй намнаха байна гэһэн бодол толгой соонь ороодхибо.

Агрегадай хажууда тулаһа гүйжэ ошоһон хойноо бэеэ бариба. Механизаторынь харан гэхэдээ, бүришье аргүй болобо. Арбан долоотойхон хүбүүн тракторай кабина соо һууба. Түрүүшынхеэ гараад, хахалаа боложо ябаа һэн гү даа. Энээндэ хашхарал даа, бүри юушье хэжэ шадахаяа болишохо.

Петр нэгэ бага амияа дарад гээд:

— Анзаһаяа яаһан дээгүүр табяа гээщэбши? Энэшни хахалнагүй, харин хүрьһэнэй хальһа этэрээд ябанал даа, энэшни доошоо 12 сантиметр болохо гү, али үгы гү...

— Отделениие эрхилэгшэдан доогуур бү хахалаарай гээ һэн, — гэжэ аха хүнэй заабариин ёһоор ябаналби гэһэншүүгээр хүбүүн харюусаба.

— Эрхилэгшэ гэнэгши? Хэзээ, хаана тиимэ заабари үгөө һэм бэ? — гэжэ һураба.

— Үглөөгүүр... Тээ тэрэ ташаланда...

Хүбүүнэй зааһан газар тээшэ Вторушин харан сасуу гансатал ушар удхыень ойлгобо:

— Ээ, залуу нүхэрни, поли бүхэн ондо ондоо юм шуу даа. Тэрэ ташаландашни хүрьһэниинь нимгэн, гүнзэгыгөөр хахалхын аргагүй. Эндэшни доро газар байна, тон ондоогоор хахалха хэрэгтэй бшуу, — гэбэ.

Уданшьегүй хоёр механизатор тракторта һуунхай, тугаарай зураад хаяһан газарыень дахин хахалжа ябабад.

— Хэды шэнээн гүнзэгыгөөр хахалагданаб гэжэ тракторист мотоорой абяагаар, плугай хүдэлсөөр мэдэжэ һураха ёһотой, — гэжэ Вторушин залуу нүхэртөө ойлгуулна.

Үдэшэлэн шалгалтын дүн гаргагдаба. Айлшад олон дутагдалнуудые элирүүлһэн байба. Онсолходо, муугаар, дээгүүр хахалагдана. Заабарнаар хараалагдаһанда орходоо бүхы газараа 5—6 сантиметр гүйхэнөөр хахалаа гэжэ элирүүлэгдөө. Энэ дутагдалай хойшолон ямар бэ гэхэдэ, гектар бүриһөө хоёр центнер таряан дутуугаар абтаха юм. Культиваци хэхэ гээшын тон шухала байһан тухай хүршэнэртөө һануулбад. Зарим полинууд дээрэ бэшэ. харин тарилгын бүхы газар дээрэ культиваци заатагүй хэхэ шухала. Энээнгүйгөөр таряалан дээрэ ургадаг буртаг үбһэн үгы хэгдэхэгүй. Минеральна болон нютагай үтэгжүүлгэ газарай хүрьһэндэ зүбөөр оруулха тухай болон бусад олон асуудал тухай хөөрэлдөө.

Энээнһээ хойшо ингэжэ бэе бэеэ шалгадаг гурим[…] шаба. Хүршэнэрэй айл[…]да, Быковскэ отделени[…] ханизаторнууд түрүүш[…]рэтэй солотой нүхэдэ[…] урда аягүйрхэдэг бо[…] Абаһан уялгануудай ту[…]гэлтэ шалгахаяа хүрш[…]рынь ерэхэл даа. Тиигэ[…]хы юумыень хёрхо […] харадаг байба. Тиимэ[…] Быковэй бригадынхид […] жэгүүрээ ургуулжа эл[…] Жилинэй бригадын […] шалгахаяа ошоходоо, […]дэйнгөө дүршэлдэ һурга[…] гадна, мүн лэ хурса нюд[…] шалгадаг бэлэй. Нэгэтэ […]нэр ургаса хуряалгад[…]лэдхэл шалгахадаа, маш[…] техникэеэ саг соогоо […] барилаагүй байһыень […]рүүлбэ. Энээнэйнь […] Андрей Ильич Жилин[…] шадтаа баясхалан […] һэн. Юуб гэхэдэ, нү[…] дутагдалые хаһа саг […] элирүүлхэ гээшэ түрүү […]гада һургаһанһаа хэт[…] доро бэшэ юм. Бэе б[…] туһалхашье саг болоб[…] Сагай уларилһаа гү, […] ондоо шалтагаанһаа бо[…] ямар нэгэ отделенидэ […] тарюа хуряалгын хожо[…] унжагайраа һаань, мүн […]дэг нүхэдынь техникэ[…]лэжэ, хүршэнэртөө […] хаяа ярадаг юм.

1972 оной мүрысө[…] дүнгүүдые гаргаһан зүб[…] дээрэ совхозой дирек[…] Владимир Иванович Ка[…] Быковскэ ба Жилинскэ[…] ленинүүдэй хоорондын […]сөөн тухайда ингэжэ […] һэн:

— Эдэ отделени[…] хоорондо мүрысөөн […] һээр тиимэшье үни бо[…]гүй. Хоёр бригадые хүбэ[…] таряанай поли мүнөө […] хоёр коллективые нэгэ[…]бэ. Эдэнэрэй холбоо […]саан гайхамшаг үрэ […] асарба. Энээнэй үр[…] Быковскэ таряашад […] бүриһөө 9—10 центне[…]ряа хуряадаг һаа, […] 15,6 центнер абаа. […]дээ газарай хүрьһэнэ[…] жэл 1,5 дахин ехэ […] гээшэ.

Энээнэй урда тээ […]нэй бригадын таряаша[…] гөөдүүлдээ орходоо […] бүриһөө 8 центнерээр […] таряа хуряадаг байһан, […] алгасаань 3 центнерто […] гэжэ хэлэе. Тиигэшье […] Быковскэ бригадын […]шад гол уялгаяа — […]зойнгоо хуряадаг дүн[…]гын хэмжээндэ хү[…] Теэд мүрысөөн энээгээ[…]рэшөө бэшэ ха юм даа. […] үргэнөөр дэлгэрнэ, […] шанартай, шэнэ шэ[…] болоно. Нэгэ үгөөр хэ[…] мүрысөөн үргэлжэл[…]

А. СОКОЛ[…]

Кабанскын аймаг.

(Үргэлжэлэлынь уд[…] номерто гараха).

Республикын засагай дээдын зургаануудта

Б У Р У У ШИИДХЭБЭРИНҮҮД ХОРИГДОО

Һаяхан Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет республикын зарим потребкооперациин эмхинүүдэй мүнгые буруу хэрэглэһэн тухай Буркоопсоюзай правлениин гомдолые хаража үзэбэ.

Тусхай хэгдэһэн шалгалтын ёһоор, ажалшадай депутадуудай зарим аймагай, районно Соведүүдэй гүйсэдкомууд потребкооперациин хүдэлмэритэй холбоогүй барилганууудта мүнгэ һомолхыень кооперативна зарим организацинуудые уялгалһан байна.

Жэшээнь, ажалшадай депутадуудай Баунтын аймагай Соведэй гүйсэдком 1972 оной октябриин 29-дэ абаһан тогтоолоороо Багдарин тосхоной АТС-эй гэрэй барилгада мүнгэ һомолхыень аймагай предприяти болон эмхи зургаануудые уялгалаа. Гүйсэдком (түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Борисов), тэрэ тоодо Баунтын райпое, мүн коопзверопромхозые энэ хэрэгтэ тус тустаа 1000, 500 түхэриг һомолхыень уялгалаа.

Мухар-Шэбэрэй аймагай амаралтын ба культурын паркые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ гаргашалхын тула Гүрэнэй банкда 10 мянган түхэриг мүнгэ оруулха гэжэ Мухар-Шэбэрэй аймсоведэй гүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыбиков) 1972 оной июлиин 5-да тэндэхи аймпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалһан байна.

Улаан-Үдын Советскэ районой гудамжа, паркнуудые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ 200 түхэриг һомолхыень Буркоопсоюзай автобаазые, 1000 түхэриг һомолхыень Буркоопсоюзай барилгын управлениие, 500 түхэриг һомолхыень худалдаа наймаанай Универсальна баазые Советскэ райсоведэй гүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Чебунин), уялгалһан байха юм.

Гүнзэн уула дээрэхи ретрансляторые заһаха, харууһалха хэрэгтэ 2000 түхэриг мүнгэ «Мир» колхозой счедто оруулха гэһэн захиралта Зэдын аймпотребсоюзай правленидэ ажалшадай депутадуудай Зэдын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Жаргалов үгөө.

Нютагай соведүүдэй гүйсэдкомуудай дээрэ дурсагдаһан шиидхэбэринүүд хадаа потребкооперациин мэдэлэй зөөри болон мүнгэн шангые ондоо эмхи зургаануудта үгэхые хориһон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1964 оной ноябриин 9-нэй тогтоолые бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал гэжэ БурАССР-эй Министрнүүдэй Совет тоолохо зуураа, Баунтын, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын аймагуудай ба Улаан-Үдын Советскэ районой Соведүүдэй гүйсэдкомуудай буруу тогтоолнуудые хорио.

ХАРГЫН АЮУЛЫЕ НАРИЛАН САХИХА ТУХАЙ

«Буряадай АССР-тэ харгын аюулые һэргылхэ хэрэгые сайшадань һайжаруулха тухай» БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1972 оной ноябриин 29-нэй тогтоолые бэелүүлхэ талаар колхоз болон совхозуудта, Хүдөө ажахын министерствын ба совхозуудай үйлэдбэриин республиканска нэгэдэлэй автомобильна транспортын предприятинуудта, мүн «Скотопром», «Свинопром», «Птицепром» трестнүүдтэ, бусад министерствэнүүд болон ведомствэнүүдтэ яһала ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол дотор тэмдэглэгдэбэ. Энээнэй ашаар 1972 ондо хүдөө нютагуудта харгын аюул нилээд үсөөрһэн байна. 1973 оной хабарай тарилгын халуун сахын үедэ харгын аюулые һэргылхэ хүдэлмэри мүн лэ амжалтатай ябуулагдаа.

Тиигэбэшье хүдөөгэй харгынуудта автомашинануудай аюулда оролого үзэгдэһөөр. Илангаяа «Сельхозтехникын» республиканска нэгэдэлэй автотранспортна предприятинуудай автомашинанууудай усалда оролго үсөөрнэгүй. Петропавловкын ба Улаан-Үдын транспортна предприятинуудта, Түнхэнэй, Оронгын нүүдэл механизированна колонионуудта харгын аюул үсөөрхэһөө байха олошорһон зандаа.

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинуудта 1973 оной нэгэдэхи кварталда харгын усал нёдондоной энэ үеынхиһөө хоёр дахин олон болоо.

Шалгалтын харууһанай ёһоор, олонхи (60,3 процентэнь) усалнууд автомашинын жолоошодой гэмээр болодог байна. Тэдэнэр харгыда ябахадаа архи ууна, харюусалгаа мартана. 1972 ондо Гүрэнэй автоинспекци 273 хүниие автомашина жолоодохо эрхэһээнь хаһаһан байна.

Автотранспортна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд жолоошодой дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар ябуулна гэжэ Буряадай республикын Министрнүүдэй Совет зааба.

Манай фотокорреспондент Ц. Цыренжаповай буулгаһан энэ фото-зураг дээрэ Загарайн аймагай Хурбын ОПХ-гай түрүү һаалишан Галина Петровна Белых гэгшые харанат. Энэ нүхэрнай үнгэрэгшэ ойн баярта жэлдэ үнеэн бүриһөө 2154 килограмм һү һаажа, абаһан социалис уялгаяа сүм дүүргэһэн юм. Мүнөө Галина Белых жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө һү ехээр абажа, коллектив соогоо эрхимлэжэ ябана.

АЛДАРАА АЛДАДАГГҮЙ БРИГАДА

Глеб Борисович Пермяков «СССР-эй «Минмонтажспецстройн отличник» гэһэн тэмдэгтэ, Ажалай Улаан Тугай ордендо хүртэһэн дүй дүршэлтэй барилгашадай нэгэн юм. Тэрэ «Дальсталькогструкция» трестын Буряадай СМУ-гай ажахын тоосооной бригада 1961 онһоо хойшо таһалгаряагүй даажа ябана.

Табан жэлэй саада тээ бригададань коммунис ажалай коллектив гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоһон байна. Тэрэ гэһэнһээ хойшо энэ хүндэтэ нэрэ зэргэеэ бодото ажал хэрэгүүдээрээ батадхажа ябаһаар.

Хабсаргагшадай энэ бригада 30 хүнһөө бүридэнэ. Улаан-Үдэдэмнай бодхоогдожо байгаа промышленна барилгануудай ажал ехэтэй, мүн эгээл орёо түмэр-бетон зүйлнүүдые хабсарган табидаг.

Түрүү барилгашад-хабсаргагшад табан жэлэй шиидхэхы жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, урдаа тодорхой зорилго табиһан юм. Хабсаралга хэхэ ажалаа болзорһоонь уридшалан дүүргэхэ, барилгын материалнуудые алмаха, ажалаа «һайн», «эрхим һайн» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушааха гэһэн уялга абаһан байна.

Тэдэнэр абаһан уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхэ, республикынгаа 50 жэлэй ойн баярые ажалдаа амжалта түйлан угтаха гэжэ оролдоно: Бригада барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ түрүүшын кварталай даабариие болзорһоонь уридшалан дүүргээд, түсэбһөө гадуур 45 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын ажал хээ.

Энэ амжалта хүдэлмэришэдэй тоо олошоруулангүйгөөр түйлагдаа. Барилгашад даабаряа халаан бүхэндэ үлүүлэн дүүргэжэ, квартал соо үшөө 4 нэмэлтэ хүдэлмэришэнэй хэхэ ажал өөһэдынгөө хүсэ шадалаар бүтээһэн байна. Үлүү нэгэшье хүдэлмэришэниие нэмээжэ абахада, предприятида гаргаша ехэтэй. Салингһаань гадна, тэдэниие ажалдань зөөхэ, ажалһаань асарха, тусхай хубсаһа хунараар, инструмент, болон зэр зэмсэгээр хангаха хэрэгтэй ха юм.

Табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдаһан барилгануудые саг болзор соонь, болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ бригадын гэшүүд оролдоно. Томо панелиин гэр барилгын комбинадые шэнэдхэн байгуулха ехэ ажал тэдэнэр бүтээнэ. Эндэ хэгдэхэ ажалай түрүүшын кварталай даабари 128 процент дүүргэгдээ. Нүгөөдэ шухала барилга болохо судна бүтээлгын заводые һэльбэн заһабарилха даабари мүн лэ холо үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Бүтээһэн ажалынь һайн гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушаан абтаһан байна.

Бригадада дээшэлүүлэгдэһэн түсэб хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсые 11 мянган түхэригтэ хүргэхэ даабари үгтэһэн юм. Энэнь ганса управлени дотороо бэшэ, харин республикын барилгын бусад организацинууд сооһоо эгээл ехэ бүтээсэ болоно гэхээр. Бригадын гэшүүд энэ даабариие үшөө 2 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэе. Эмхи гуримтай, һайн журамтай байһан дээрэһээ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ гээшэ. Бригада түрүүшын кварталай туршада ажалай бүтээсые горитой ехээр дээшэлүүлжэ шадаа. Энээнэй ашаар бүтээсэнь салин хүлһэнэй ургалтаһаа һураггүй ехэ. Квартал соо тэдэнэр 1,3 мянган түхэригэй салин хүлһэ алмаһан байна.

Нэгэ доро хэдэн объект дээрэ ажалладаг энэ бригадада ехэ бүтээсэ түйлахань бэлэн бэшэ юм. Хэдэн газарта ажаллахаһаа гадна, тэдэнэр хабсаргамал металл зүйлнүүдые бүтээдэг. Мүн хэдэн мастернуудта даалгагдажа үгтэһэн барилга дээрэ хабсаралгын ажал хэнэ.

Гэбэшье бригада һара, квартал, жэл бүхэндэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Бригадир Г. Б. Пермяковой үүргэнь эндэ ехэ юм. Өөрөө һайн бэлэдхэлтэй, дүй дүршэлтэй байһан тула бригадынгаа ажал техническэ талаарнь зүбөөр эмхидхэжэ шададаг, орёо чертеж (алдуугүйгөөр уншажа» шададаг, тэрэнэй ёһоор ажалаа эмхидхэдэг. Зарим проект, чертежой, техническэ документациин алдуутай гү, али үлүү ехэ ажал хэхээр зохёогдоһон байбалнь, өөрынгөө дурадхал, ажаглалта хэдэг юм.

Шэнэ газарта барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ даабари абахадаа, ажалаа бүтээсэ ехэтэйгээр, ашагтайгаар эмхидхэхэ тухай бодомжолдог. Бригадир ганса үглөөдэр, нүгөөдэрэй ажал нүхэдтөө даалгажа үгэнэ бэшэ. Ойрын долоон хоногто хэгдэхэ ёһотой барилга-хабсаралгын хүдэлмэри звеное даагшанарта, бүхы хүдэлмэришэдтэ хубаарилан үгтэдэг. Хэрэгтэй болохо материал, хабсаргамал зүйлнүүд мүн лэ эртээнһээ асарагдадаг, бэлдэгдэдэг.

Хүдэлмэришэн бүхэнэй хамтын хэрэгтэ ямар туһа нэмэри оруулжа байһаниинь тодорхой һайнаар элирүүлэгдэнэ. Тиихын тула түлөөһэнэй […] гурим хэрэглэгдэдэг […] Бригада өөрөө иимэ гури[…] тэрүүлхэ дурадхал […] байна. Тэдэнэр өөһэдөө […] бүхэнэй хэһэн ажал тодо[…]дог. Хэрбээ хэн нэгэ […]мэришэнэй шалтагаан[…] ажалдаа ерээгүй хаа[…] бал табигдадаг, баг[…] хүлһэн түлэгдэдэг.

Ажалай журам бэхи[…] хүдэлмэришэдэй хари[…] дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ии[…]рим ехэ удха шанартай[…] Ажалай журам эбдэгш[…] доошье харюусалгада […] дуулагдана. Тэдэнэр […] абаха эрхэһээ хаһагда[…] баряа үлүүлэн дүүр[…] барилгын материал, хаб[…]мал зүйлнүүдые гам[…]наар хэрэглэһэнэй тула […]хын тоосооной энэ бри[…]ритой шагналда хүртэд[…]на. Тиимэһээ бригадын […] бүхэн өөрынгөө хари[…] мэдэрнэ. Журам эбд[…] бригадаяа гэдэргэнь […] шагнал абаха эрхэһээ ха[…]ха байһанаа ойлгоно ха[…]

Бригада ажалай шэн[…] арга, түрүү дүй дүрш[…] тэрүүлдэг юм. Бригады[…]рядаар ажалаа эмхи[…] «Мосстройн» нүхэр […] даадаг бригадын үүсхэ[…]жэжэ, иимэ аргаар ажал[…]хидхэхэ бэлэдхэл хэжэ […] Мүнөө управленимнай […]лэлгын болон эконом[…] урмашуулгын шэнэ […] орохо бэлэдхэл хэжэ […] Шэнэ гурим нэбтэрүү[…]мнай бригадна подряд […]хын тоосоон ехэ удха […]тай байха. Тиимэһээ […] Пермяковой бригада […]ни соогоо эгээл тү[…] ажалаа шэнэ аргаар а[…] орохонь. Бригадна […] орохын тула ямар хэм[…] барилга-хабсаралгын […] хэхэ, тэрэнээ ямар […] дүүргэхэ байһаниинь […] хойлогдожо эхилээ. Эн[…]дые элирүүлһэнэй, […] түсэб абаһанай һүүлээр[…]да ажалаа шэнэ аргаар […] хэхэ юм.

З. ХАМАРХАН[…]

«Дальстальконструк[…] трестын Бур[…] СМУ-гай тал[…] начал[…]

ХАРЮУСАЛГАЯА ХААНАШЬЕ МАРТАДАГГҮЙ

«Заветы Ильича» колхозой правлени, партком баруун, зүүн зүгүүдэй фронтнуудта хабаадалсаһан Леонид Андреевич Тарасовые нэгэдэхи комплексно бригадын һү һаалиин фермые даагшаар томилонхой.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилхэдэ Леонид Андреевич 19-тэй эдир залуухан ябаашье һаа, һайн дураараа фронт мордоһон байгаа. Эрэлхэг зоригто хүбүүн совет сэрэгшэдтэй сугтаа хархис дайсанай халуун мүрөөр Берлин хүрэһэн байха юм. Дайн байлдаан соогуур баатаршалга гаргаһанайнгаа түлөө тэрэ дайшалхы табан медаляар шагнагдаһан.

Хаанашье ябахадаа даажа абаһан хэрэгээ эсэстэнь хүргэдэг, ямаршье бэрхэшээлһээ туйхаридаггүй эрэлхэг зоригтой, ажалша бэрхэ байһыень ойлгоһон колхозой хүтэлбэрилэгшэд Л. А. Тарасовта һаалиин фермэ даалгаһан байна бшуу.

Мүнөө хүдэлмэриин һайнаар эмхидхэгдэһэнэй ашаар Зырянскын фермэдэ һү һаали үдэр ерэхэ бүри дээшэлнэ. Фермын һаалишад Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойн һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула социалис мүрысөөндэ оролсожо, байгша оной июниин 25 болотор хахад хэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ уялга абанхай.

П. ХАЛТАНОВ.

Прибайкалиин аймаг.

БУРЯАДАЙ ИСКУССТВО, ЛИТЕРАТУРЫН ТУЙЛАЛТАНУУД МОСКВАДА ХАРУУЛАГДАНА

Буряадай мэдээжэ поэт Николай Дамдиновай зохёолнуудые уншагшад ехэтэ һонирхон уншадаг, тиимэһээ шэнэ номуудайнь хэблэлһээ гарахые хүлеэн ядажа байдаг. Тиигэншьегүй хахаб даа. Зохёол бүхэниинь гүнзэгы удхатай, сэдьхэлэй айхабтар хурса мэдэрэлтэйгөөр бэшэгдэһэн байдаг ха юм. Тиихэдэ поэт ажабайдалтай зэргэшэн дабшалсажа, мүнөө үеын хүнүүдэй түхэл шэнжые, һанал бодолые мушхалаатай шангаар киитэлэн харуулхаһаа гадна, гэгээн гэрэлтэ ерээдүй сагые уряалан магтадаг заншалтай. «Баргажан», «Шэнхинээтэ нарһад», «Харгын талаан», «Эсэгын нэрэ», «Дүрбэн тэнгэри», «Шэлдэй Заанги тухай дуун», «Минии багша — Ленин», «Доржо Банзаров тухай дуун» гэжэ номуудыень уншаагүй хүн үсөөхэн лэ байха. Гадна номуудынь Москвагай хэблэлээр ходо гаража, ороной олониитэ уншагшадта хани халуунаар угтуулдаг.

«Үнгэрһэн хэрэг», «Доржо Банзаров», «Илалтын дархашуул» гэжэ зүжэгүүдынь Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театрта табигдажа, харагшадай зүрхэ сэдьхэл нилээд сагсуулһан байха. Гадна уран зохёолдо хабаатай шухала асуудалнуудаар статьянуудые сас үргэлжэ бэшэжэ, түбэй газетэ болон журналнуудта хэблүүлжэ байдаг. Мүнөө «Хабарай түүдэгүүд» гэжэ шэнэ поэмыень уншагшадай анхаралда табинабди.

Н. ДАМДИНОВ.

ХАБАРАЙ ТҮҮДЭГҮҮД

1.

Эртэ балар сагай
элинсэгэймни шуһан
Эльгэ зүрхым хүдэлгөө гү, ягаа юм. —
Энээхэн мүнөө
бидэ хоёрой оролдолгоор
Хабарай тужа соо
сэсэг мэтэ ургааша
Халуун шаргал түүдэгэй
хангал амташаан,
(«Үгы, ягаабши!
Шатахашнил!» —
гэжэ энеэтэршни)
Үбдэг дээрээ һэхэрһэн зандаа байбалби.
Үнэтэ малтамал хада уулаар бэдэржэ,
Үргэндэхи һахалдаа
дарагдашаһан хүбүүдһээ
Дутуугүйгөөр гэшүүһэ,
мүшэр бэлдээбди,—
Дуран соогоо
түүдэгээ дэгжээн һууналди.
Алим бэ тэрэ —
арса, хуһаар анхилшаһан үһатай
Гуулин шара домбомнай?
Гуримтайгаар сайгаа шанажа уухабди.
...Үглөөгүүр бишни
зүбөөр хэлэһэн болоно бэзэб:
«Үнинэй ойдо
гараагүйлди хоюулаа.
Үһэлиг зөөлэн, сэнхир дэльбэтэ ургы
Улыжэ мүнөө
бултайхадаад зохид ёһотой...» —
Хүзүүндэм аһааш баяртайгаар.
(Тингээд лэ,
Туулмаг дүүрэн ашаан —
иннии нюрганда.
Тужын хормой туласа ерэдэг автобус.
Ябагаар тэндэһээ
наралгүйхэн зүдхэлгэн...),
Ямар гоёб даа
хабарай тужа соо агаарынь!
Бодоод, галаа тойлоон,
холо ошонгүй ябасагаанаб.
Боролжо сооһоо
шубуухай дэрбээд арилшана.
Саһан ошонхой.
Түрүүшын ногооной шэнжэ бии.
Саананы, харалши,
һадархаа бэлдэһэн тэрэнги...
Энэ тайгада
мүнөө ихэдээ бидэ хоёр
Ээдынь шэнги болоод байна бэшэ аалди?
Аянда эсэһэн, төөриһэн хүнэй
хүрэжэ ерэбэл,
Асуудалгүйгөөр галдаа урижа һуулгаад,
Хүрибтэр улаан сайгаа
аягалан табихалди.
(Хүнүүдые түүдэбшэ гал дүтэлүүлдэг).
Угалзатан,
холтоһо дамжаһан дүлэхэнүүд
Ураар матарлаһан
үзэгүүд мэтээр гүйнэ.
Уншажа шадабал.
Уэсхэлэн энэ бэшэг
Ухаа бодолдо хэды ехые хэлэдэг бэ!
Түбхын түрүүндэ
бидэ хоёрой нюдэндэ
Түрэ хуримаймнай
түүдэгэй гал ерэхэл даа.
(Үгы, байза...
Аяар тэды жэл гээшэ гү?
Үнэншэхын аргагүй
түргөөр үнгэрөөл!)
«Ганса сусал гал болохогүй,»
гэжэ хэлээд,
Гарысшни,
зүрхыешни,
дурыешни
Сухаришагүйгөөр
эриһэнэймни удаа
Сугтаа байдалаа
түхеэрһэмнай энэ бэлэйл.
Нэгэдэһэн хоёр сусалһаа
галнай носоо. дэгжээ,
Нэгэ заримдаа хүгтэй
хүхюунээр бадаржа,
Зарим үдэрынь утаашье бадхан ууяжа, —
Залирангүйгөөр лэ!
Энэнь үнэтэй ха юм даа!
Үһа бороошье тохёолдодог байгаа һэн.
Уняагай хэлэтэ гэргэдшье
түбэг татаха.
Түүнэй тухайда олые
шашаад яахаб,—
Түүдэбшээл
галхалан сахиха шухала!
Тэнэг дошхон наһан хойно орхигдоо.
Түгшөөр мүнөө, жэгдээр
галнай дүрэнэ.
Ольһо дулаа, гэрэл тараагша
дүлэндэнь
Он жэлнүүднай
түлишэнь боложо үгэнэ.

2.

Холынгоо тэрэ хабарые
хододоо һанажа ябагшаб.
Холшор ябадал,
энеэдэн, зугаада дүйрэнхэй,
Хожом тухайгаа һанаагаа
хүсэд табяа гэжэ үгы,
Хорин табадахи мундуу наһан дээрээ,
Уняарта хабараар
дэбхэншээһэн тугалдал,
Урма баяраа,
ударидажа шадахагүй,
Хаанаһаа эхилхэ,
юугээ хэхээеш оромноогүй.
Хашалтгүй ахай ябаһан бэлэйлби
тэрэ үедэ.
«Алтанхан хурса тахыешни
Аржыса хатарха морин байха», —
гэһэн
тэрэ үеын залуушуулай дууе
Хүнгэн машинын
зөөлэн гүйдэлэй ая доро
Хүнхинүүлэн
табилуулагша бэлэйбди.
«Халуунхан эреэн зүрхыешни
Ханилан жаргуулмаар
нүхэр бни», — гээд,
Хаба шадалдаа найдаһандаа,
Хангюурдаһаншье байхалби.
Тэрэл хабар уулзашаһан бэлэйлди.
Тэхэрилтэгүйгөөр.
Гэнтэ.
Инаг халуунаар.
Бэдэрһэнээ оложо ерэн гэхэдээ,
Бэеэ өөрөө танижа ядан гайхаа һэм.
Шуһан соомни
элинсэгүүдни һэришэбэ.
Шулуу тахижа, галда
мүргэдэг сагуудай
Огсом шунал сээжыемни түрижэ,
Ойро зуура ухааемни хүлгөөбэ.
Ханилһанайнгаа гэртэхиндэ
хүнине эльгээн,
Хадаг барижа,
худа ураг оролсоод,
Гунан тэмээндэ
хожомынь
амарагаа һуулгажа,
Гуламта-гэртээ асардаг ёһо һанагдаа.
Хүрьгэн хүбүүнэй хабыень
туршаха гэлдэхэдэнь,
Хүрин хээрээ нэгэ ташуурдаад,
Даллан байһан түүдэг
хуримай
дээгүүр дүүлижэ,
Далита шубуундал,
бишье гаража шадаха һэм!
Ондоо сагта —
ондоо, шэнэ заншалнууд.
Атан тэмээндэ бэшэ,
автомобильда һуулгажа,
Абаашаналди шэлэжэ
абаһан басагадаа.
Арюун болоо харгы.
Гурим нарижаа.
Хуушан сагһаа —
хуримай түүдэг үлэнхэй.
Хушахан модоной
оройл дээхэнүүр,
Хуудамхан тэнгэриин
арайл доохонуур
Худанар урагууд нэрьеэл һэн даа,
Нэрьеэл һэн даа!
Нарһахан модоной оройл
дээхэнүүр,
Нарата тэнгэриин арайл
доохонуур
Наһаар сасуутад хатараал
һэн даа,
Хатараал һэн даа!
Удааншагай
түүхэ болоно гү
энэмнай?
Уярһанай огто хэрэггүй.
орхи.
Ухаандаа һанаад лэ,
урмашадагни гэхэдэ:
Уулзаһаар, шамайгаа
«энэл даа!» гэжэ таняа һэм.
Сэхээр хараһан нюдэнэйш
ошохон соохоно
Сээжэдэм жаргал
асарһан харюуеш
ушлаа һэм...
Түүдэгэй галые
ганса зуруулаар
носоодогтол,
Түрүүшын харасаһаа
дурамнай
бадарһан түүхэтэйл.

3.

Хабартаа
талада
хагда галдадаг
заншалтай.
Шэнэхэн гүлмэр
шэрэм ногооной
хүхэрэлгэдэ
Шэрэсэлдэжэ һаалта
хэхэгүйнь түлөө
Хур хагдые
хуухалан ингэжэ хэяна
бшуу.
Үнгэрэгшэ нажарай
үлэгдэлнүүд хаана
ошохоб—
Үмхи ноохой болон,
шарлажа хэбтээл ааб даа.
Гасагдан тэрээндэ
хүрмэгдэшөөд байха гү?
Галаар, түүдэгэй галаар
сэбэрлэхэ юм гүбэ!
Гааһаяа шүдэндөө
зуунхай Галдан-баабай
Гаража ерэхэл хээрэ
үдэшэлэн багта.
(Үдэр ерэжэшье тэрэ
болохо һэн ха —
Өөрын нэгэ бодолтой
байгаа юм ааб даа).
Орохоо дүтэлһэн наран
тээшэ
хилам гээд:
«Оро, оро түргөөр!
Юуень татаабши!» —
гэһэншүү,
Гааһаяа һорон зогсохо.
Хээрэ шэмээгүй...
Газарай амилжа
эхилээшэнь
эли дуулдаха...
(Үбгэн түрүүнэй
энээгүүр
саана-наана
Үбһэ хагда, мүшэр
обоолон бэлдэнхэй).
Харанхы һүнине
галаар сошоохо дуратай
юм.
Хайшан гэхэбши!
..Боро хараан боломсоор,
Обоологдоһон шэлбэ,
мүшэрнүүдтэй
Ошотой гааһанай галһаа
залан ябажа,
Найрта бууһан айлшадые
угтаһандал,
Наһаар үндэрөө мартажа,
хүл табюулна...
Хээрэ, тиниһээршье,
түүдэгүүд наадаа эхилнэ!
Хилэн хара дэгэлтэй
һүниин хормоие
Хэгзэ-хагза зуугша
нохойнууд мэтээр
Һүрэлдэнэ галнууд,
бэтилзэнэ...
Тингэжэ байтараа.
Шарбаад,
уяанһаа мултаршаһан
хүлэгүүдтэл,
Шаргал алтан дэлһээ
намилзуулан,
Шанха холо уруу,
зайн гал мэтэ хурданаар,
Хагда үбһэнэй хуурай
шэлбэ дамжан,
Харайлдашана...
Түймэр!
Һүни, хээрын түймэр!
Үдэрынь хадаа
оюун хүхэ огторгой
Оножо мүнөө
багсаашагүй хаб хара.
Үрхирөөд өөдөө дэгдэһэн
түмэн дүлые
Үрэбхин абаад лэ,
садалтагүй залгина.
Газарай оёорһоо
бушхаһан бурма
бэшэ аабза?
Галабынь али эрьехээ
байна гээшэ гү?—
гэжэ
аймхай, дээрэ зүрхэтэй
хүнэй
Дэмырэн хашхараад
гүйжэрхилтэй болоно...
Галдан-баабай
галаар наададаг бэшэ.
Ган гасуурта ингэхэгүй—
нэгэдэхеэр.
Хоёрдохёор,
хойшо урагшааш
дүүлихэдээ,
Ходол түймэрынь бүдэрэн,
залирха байна бшуу:
Уһа мүрэн, намаг шабар...
Үгыш һаа —
Урда жэлдэ хахалагдаһан
газар...
..Таба гү, зургаа
хоноод,
дахин ерэхэдээ,
Танихагүйлта хүхэржэ
эхилһэн талаяа!
Олон жэл соо
бэе бэедээ бидэ хоёр
Ойлгомторгүй жэжэ —
бужахан гомдол
Хубхай тэнэгээр
хүргэһэнүүд байхалди...
Хур хагдантай жэшээл
тэрэнээ саашань!
Шэрэм ногоогоор
сэдьхэлэймнай
сэсэглээндэ
Шэрэсэлдэжэ һаалта
хэхэгүйнь тула
Түүжэ тэрэ гомдолнуудаа
суглуулаад,
Түүдэбшэ уруу,
түүдэбшэ ургуу —
бултыень!

4.

Һайхан шулуун
байшангуудаа
толодуулһан
Һаргама, нарата
ЛВРЗ-гээр ябахадаа,
Үүлэ дайраһан
Соёлойнь ордон өөдэ
Үлыжэ,
аяар дороһоонь
харахадаа, ходол—
Улаахан тугтал
тужын гүн соо ялабхиһан
Урданай (гушаад оной)
түүдэбшэ гал һанадагби.
Улад хөөрэдэг:
буга хандагайн
жэгшээгүй,
Булга хэрмэнэй
буугай һомые
үзөөгүй
Бурзан саһаар
хушагдаһан тайга һэн.
Үбэлэй галзуу хүйтэн —
һуларха тээшээ,
Үдэр һунажа, һүни
агшаха тээшээ,
Игаабари газараар
саһан хайлаха тээшээ —
Иимэ хаһа эхилжэ
байһан гэхэ.
Арбаад эрэшүүл эндэ
нэгэтэ ерээд,
Арбагар шара унанги
нарһа шатаажа,
Түргэдүүгүй,
түбшэн даруу
зугаатайнууд,
Түүдэгээ тойрон һуугаа
һэн ха удаахан.
Нэгэдэхинь хадаа —
нээмэл тодо харасатай
Нева мүрэнэй эрьеһээ
ерэһэн ород.
Удаадахинь — украин
яһатан.
Гурбадахинь —
Хабтагай үргэн талын
хүбүүн — казах.
Хүдэһэн һарьмай
хуушаршаһан дэгэлнүүд.
Хүйтэндэ ехэшье
абаргүй
хүбэнтэй хүүртигүүд...
Тэдэнэй дунда
малгайханаа обойлгоод
Манай буряад шэхээ
үлгэн марганхай.
Үнэһэн доро булажа
болгоһон хартаабхаа
Үзэлэй амтатай эдеэн
мэтээр зооглонод.
Папагар бүдүүн нарһадые
гайхуулан:
«Паровоз, вагон...
вагон, паровоз...» —
гэлдэнэд.
Һүүлдэнь, дүүргээд,
тамхяа татаһанай удаа
Һүхэ, хюрөөгөө
шүүрэлдэһээр бодобод.
Эсэхэ сусаха гээшые
мэдээгүй хүнүүд.
Эрэ зоригоор
зангидагдаһан зүрхэнүүд.
Ингэжэ
талын жэнхэни буряад
моришон
Индустрине
хазаарлалсажа
орохонь лэ.
Хүтэл тайгаар утаа
дэлһээ хиисхэһэн
Хүлэгтэ һуухань —
түмэр харгыта хүлэгтэ!
Һэегүй ошохонь
Һэеы жаахан гэрнүүд.
Һэриһэн арадай байдал
эршэ түргэдэхэнь.
Газар тойроод — галта
могой бэшэ.
Гараараа бүтээһэн
булад моримнай
түбэрүүлхэнь!
...Саһан дунда табяатай
ажалша түүдэг
Сарагдашагүй халуун
дүлөөр мушхарна.
Марс дээрэшье
иимэ түүдэгэй хажууда
Манайхин нэгэтэ
хүлшэжэ һуухадаа
магадгүйл!

5

Үнгэрэгшэ дайнай баатар,
нютагаймни хүн
(Үбгэрэд гээ даа мүнөө,
тулгуур тулаа)
Налгай аалинаар, һаахар
бардамгүйгөөр,
Намда нэгэтэ хөөрэһэн
юм,
һанадагби:
«Хабар дууһажа байгаа.
Шэлэртэрэгэ бидэ
Харюусалгата даабарияа
хүлеэлэйлди.
Командирнай нэгэ
үглөөгүүр
баяраа
Харуулхагүйе оролдон
дохибо:
«Үдэшэндөө...»
Сэрэгшэдэй түхеэрэлгэн
— мэдээжэ.
Сэб гэлдэнхэй,
нэгэшье үлүү дутуугүй.
Хэлэһэн үгэеэ
дүүргэнгүйгөөр
һалахагүй.
Хэрэгэй гарабал,
граната дээрээшье
тэһэрхэ!
Дайсанай ара тала
ниидэхэ ёһотой байгаабди.
Далита машина.
Нюргандамнай —
парашюдууд.
Үдэшын тэнгэри өөдэ
үгсэн дэбилгэн.
Үгэнүүд — үсөөн.
Үһөөтэ зориг — ехэ.
Хаб харанхы һүни гэнтэ
намхайба.
Хаанаш ябаһанаа.
юрэл мэдэхын аргагүй.
Бууха газарнай
(энээнинел мэдэнхэйбди).
Буртаг шэрэнги тужа,
ожорһо намаг...
Хүншье болоһоор иимэ
удаан ниидэжэ
Үзөөгүйб гэхэб.
Хүлһэн нюурта бии
болобо.
Хүлеэхэ, хүсэхын тодхор
мэдээжэ ааб даа.
Хүрэжэл абаа һаа,
саашань харана бэзэбди!
Шэртэнэ пилоднай һанаа
зобонгёор
доошоо.
Шэбэнээд юушьеб
командирта хэлэнэ.
«Заатагүй даа. Байха
ёһотой...» —гэжэ тэрэнь
Зааханш һэжэг
үзүүлэнгүй үгэлнэ.
Заларан тойрожо
тиниһээршье
эхилнэ хэбэртэйбди.
Заа, одоошье... Үгы даа!
Пилоднай эрьенэ...
Барагад гэһэн нюураа
шулуун болгожо:
«Байхал ёһотой.
Заатагүй», —
гэнэ командирнай.
Харанхы һүниин дэлай
үргэн тэнгэридэ
Хаягдашаһан
тэрмээлжэндэл ингэжэ
Зэрлиг дайсанай
эзэлээд байһан газар
дээгүүр
Нилээдхэн үшөө
ниидэжэ, тойрожо ябаа
һэмдн.
Гэнтэ:
«Харанам! Тээ тэрэ!» —
гэжэ пилоднай
Хашхараа һэн, бэеэ
барижа шадангүй.
...Нюдэ балайрма
харанхые сүмэлэн,
Нүгэлтэдэй шүтэдэг
нангин зуладал хурса,
Абарал асарһан анда
нүхэрһөө дутуугүй,
Ангаад балгаһан аршаан
булагтал үнэтэй,
Амиды,
гартай,
ойлгохо зондо — хэлэтэй,
Алтан түүдэг
доромнай даллажа байгаа
һэн...»
Дайнай баатарай энэ
хөөрөөе
тайлбарилан,
Дари дээрэ дабһа
нэмэһэнэй
хэрэг бии гү?
Ажабайдалдамнай
арга заатагүй ушардаг
Алтан иимэ түүдэгүүд
мандаха болтогой!

6.

Хабарай тужа соо
сэсэг мэтэ ургааша
Халуун шаргал
түүдэгэйнгээ хажууда
Уяраашьебди,
дуулаашьебди.
Унтараагаад энээнээ
Хариха тээшээ
түхеэрэлшни яаралгүй.
Унта-раа-гаад»!
Тиимэл ааб даа! Тайгаяа
Улаан галаар
түйбүүлхэмнай гэзгүй һаа.
Хайратай гэнэш.
Арсанагүйб. Яһала зүб.
Харин тэрэ
Он жэлнүүдээрээ түлидэг
Ольһото иөөхи амн
наһанайнгаа
түүдэгые
Һүүлшынь сусалда
хүрэтэр
Һүлэмхи болонгүй,
Шадал хүсээ шэлэһэн
хэрэгтээ гамнангүй,
Шатааһан зандаа
хододоо ябана бэзэбди.
Хабарай тужын энэ
түүдэгтэ —
магтаал!
Хажуудань һуугаад,
һоноржуулбабди
сэдьхэлээ.
Хаанашье, хэзээшье
хүн түрэһэн лэ хадаа —
Нюдэндөө галтай,
шарай дээрээ гэрэлтэй,
Зүрхэн соогоо дүлэ
бадаруулһан
ябаялши!

ОЛИМПИАДА — ЕҺОТОЙ ШАЛГАЛТА

Үхибүүдэй һонирхоогүй юумэн гэжэ байдаггүй бшуу. Үбгэд, хүгшэдэй хөөрэһэн үльгэр, онтохо таабари суглуулжа, үльгэрэй баатарнуудтал адли болоһойб гэжэ эрмэлзэдэг. Мүн уран гартанай, дархашуулай хэһэн бүтээлнүүдэй угалза һиилүүрые гайхан хаража, тон ингэжэ дархалхые, зурахые оролдоно.

Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша А. Н. Сахаровская нэгэтэ ингэжэ хэлээ һэн: «Би буряад нютагуудаараа ходо ябажа, зурагтаа тон хэрэгтэй темээ шүүмэгдэжэ абадагби. Тиихэдээ үхибүүдээр, һурагшадаар ходо уулзахаш. Тэдэнэр уран зуралгада ехэ дуратай, һонирходог, элдэб һонин асуудалнуудые һурадаг. Жэшээнь, Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй интернат һургуулиин һурагшанар выставкэдэмнай ерээ һэн. Гэсэрэй удхаар зураһан зурагуудыемни хараад, «Абай Гэсэр хаан тэрэ шулмасые даража, диилэжэ байна», «Энэ гушан гурбан баатарнууд арад зоноо харин дайсанһаа хамгаалжа байна» гэхэ мэтээр тон зүбөөр тайлбарилжа, гайхамшагта туужые уншаһан, удхыень мэдэхэ байһанаа харуулаа бэлэй. Эдэниие шагнажа байхадаа «Яагаашье бэрхэбта даа, хүүгэдни» гэһэн бодол эжэлүүдгүй түрөө һэн. Гадна үхибүүд элдэб һонин асуудалнуудые һуража, уран зурагай нюуса һайса мэдэхэ байһанаа харуулаа. Иимэ үхибүүдтэ хөөрэжэ, харуулжа байхадашье һанаанда зохид шуу».

Искусство болон литературада хабаатай асуудалаар һонирхолтой хөөрэлдөө хэжэ, үхибүүдэй хэр зэргэ һубэлгэн ухаансар, һонюуша байһаниие шалгахада айхабатар туһатай. КВН, олимпиада олонхи һургуулинуудта үнгэргэгдэжэ үхибүүдэй дүрбэн тэгшээр хүмүүжэхэ хэрэгтэ нүлөөлнэ.

Мүнөө июниин эхеэр Улаан-Үдэ хотодо буряад ба ород литератураар һурагшадай олимпиада үнгэргэгдэхэнь. Энэ олимпиада Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн алдарта ойдо зорюулагдаха. Аймаг бүриһөө хоёр һурагша (нэгэниинь—буряад литератураар, нүгөөдэнь—ород литератураар) багшатаяа ерэхэ юм. Олимпиадын үедэ һурагшад буряад уран зохёолшодой зохёохы ажал хэрэгые, мүн тэдэнэй зохёолнуудые хэр һайнаар уншаһан, мэдэһэн байһанаа харуулха. Тиихэдэ уран зохёолшодойнгоо шүлэгүүдые сээжээр мэдэхэ ехэ шухала.

Мүнөө роман, туужа гэхэ мэтын бүтээлнүүд буряадаар олоор бэшэгдэдэг болоо. Шэнэ гараһан номуудые үхибүүд өөһэдөө ехэ эдэбхи гаргажа, бэдэржэ эрижэ байгаад уншаха ёһотой. Олимпиада тухай хэлэхэ болоо һаа, энэ үүсхэл ехэ һайн. Тиигээд олимпиаданууд заншалта боложо, жэлдээ нэгэ дахин зунай сагта үнгэргэгдэдэг байгаа һаа, ехэл һайн гэжэ һананаб.

Буряад литературын олимпиадада ерэһэн һурагша иимэ бэлэдхэлтэй байха: аймагай һургуулинуудай эдир литераторнуудай һүүлшын хэдэн жэлнүүд соо бүтээһэн, гаргаһан литературна газетэ, бюллетень харуулха. Гадна һурагшадай шэмэглэн зохёоһон журнал болон стенднүүдэй материалнуудые асарха, Хүүгэдэй бэшэһэн шүлэг, рассказууд оролсохо ёһотой. Тиихэдэ ахамад, доодо классуудай һурагшадай хэһэн ажал, бүтээһэн хэрэг тус тустаа харуулагдаха юм. Энэ олимпиада гурбан шатаар үнгэргэгдэжэ байна. Түрүүшын шата март һара соо һургуулинуудта үнгэргэгдөө, хоёрдохи шатань апрель соо аймагуудай түбүүдтэ үнгэргэгдэжэ дүүрэжэ байна. Һүүлшынь, гурбадахи шата Улаан-Үдэ хотодо июниин 4—5-аар үнгэргэгдэхэ юм.

Олимпиадын зорилгын ёһоор, һурагшадай зохёоһон шүлэг, дуун, рассказ, үльгэр, басни, зураглал, очерк, зүжэгүүд, мүн тэдэнэй хэһэн зурагууд табигдаха болоно. Бүтээл бүхэниинь патриотическа удхатай байха зэргэтэй.

Аймаг бүриһөө ерэһэн һурагша асарһан материалнуудаа дүүрэнээр тайлбарилан ойлгуулха уялгатай.

Тэрэнһээ гадна, уран зохёолой викторинын асуудалнуудта зүбөөр харюусажа шадаха хэрэгтэй. Буряад зүжэгэй, уран зурагай хүгжэлтэдэ хабаатай асуудалнууд байха. Манай элитэ уран зохёолшод, уран зураашад, артистнар тухай. тэдэнэй мэдээжэ зохёолнууд, гүйсэдхэһэн рольнууд тухай олимпиадын жюри һураха. Жэшээнь, Буряадай уран зохёолой үндэһэ һуури табигша хэн бэ, хэзээ, хаана түрөөб? Буряадай литературын түрүүшын трилогиин авторые нэрлэхэ. Граждан дайнай үеые харуулһан ямар томо зохёолнуудые мэдэнэбта? Театрта хабаатай асуудалнууд мүн баһа байха. Буряадай искусствын хоёрдохи декадада ямар коллективүүд хабаадалсааб? Буряадай түрүүшын оперые нэрлээд, либреттынь авторые мэдэхэ болоно. Буряад драмын театрай түрүүшын артистнар хэд бэ? Буряад авторнуудай зүжэгөөр табигдаһан фильмүүдые, манай мэдээжэ композиторнуудые нэрлэхэ. Тэдэнэй ямар томо зохёолнуудые мэдэнэбта? Хэн композиторай дуунуудта дуратайбта? Яахадаа эдэ дуунууд хүнэй зүрхэ сэдьхэл татанаб? Совет буряад уран зурагай үндэһэ һуури табигша хэн бэ? Тэрэнэй мэдээжэ болоһон зурагуудые нэрлэхэ. «Басага хүргэлгэ» гэжэ зурагай авторынь хэн бэ? Зураг соогоо уран зурааша юу харуулааб, тэрэнь ямар удхатайб.

Эндэ литературна викторинын зарим тэды асуудалнуудые жэшээ болгон үгэбэбди.

Нёдондо үнгэргэгдэһэн олимпиадын комиссиин гэшүүн байһан, Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Д-Н. Дугаров һурагшадай уран зуралга тухай ингэжэ тэмдэглэнэ. «Олимпиадада табигдаһан хүүгэдэй ажал харахадамни һайнаар, нягтаар бүтээһэн байгаа һэн. Һурагшад шадабаритай, дүрэтэй байһанаа харуулаа. Дутуунь юуб гэхэдэ, эдир уран зураашад ехэнхидээ хүнэй зурагуудһаа буулгаһан гү, али һажаажа зураһан байна. Тэрэмнэй тад буруу юумэн гээшэ. Харин һанажа ябаһан өөрынгөө һаналые саарһан дээрэ зураглажа һурадаг байгаа һаань, ехэл һайн байгаа».

Эдир уран зураашад! Уран зурааша Даша-Нима Дугаровай таанадта хандажа хэлэһэн үгэнүүдые һайнаар хадуужа, зурагуудаа бүри һонин удхатай болгооройгты.

Һурагшад, үргэн Буряад оронойнгоо хүгжэн һалбаржа байгаа ажабайдалтайнь, литература болон искусствотайнь гүнзэгыгөөр танилсажа, нёдондонойхиһоо бүри үлүү һайнаар бэлдэжэ ерэхыетнай уряалнабди.

В. ХАМАГАНОВ.
Буряадай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институтдай методист.

„БУРЯАД ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

«ЯНГААЖАНАЙ ГАБЖЫН УРШАГТА ЯБАДАЛ»

Иимэ гаршагтай фельетон манай газетын байгша оной майн 5-най номерто толилогдоһон байгаа. Ивалгын дасанай лама байһан Даша-Дондок Улзытуевай хүдөө нютагуудаар ябахадаа, будуулиг зан гаргадаг, хуули бусаар аашалдаг тухай тэрэ фельетон соо тэмдэглэгдэһэн юм.

«Тус фельетон Ивалгын дасанай ламанарай совет дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэндэ хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб гэжэ элирүүлэгдэбэ. Хамба ламын дурадхалаар Д-Д. Улзытуев ламанарай бүридхэлһөө гаргагдажа, саашадаа дасанда байхаяа болибо» гээд Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэ шажанай хэрэг эрхилдэг соведэй түлөөлэгшэ Д. Очиржапов редакцида мэдээсэбэ.

ПОЛЬШЫН АЖАЛАЙ ҮДЭР

Варшава. (ТАСС). Хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулха хэрэгтэ Польшын ажалшадай амжаһан илалтанууд, гүрэнэй баялигай ургалта, социальна политикын туйлалтанууд, совет болон поляк арадуудай хани барисаан тухай мэдээсэлнүүд Польшын түб хото Варшавада ороной нютаг бүхэнһөө ороно.

ДАМЖУУЛГЫН ТУГ — ДЗЕРЖИНСКИИН НЭРЭМЖЭТЭ ЗАВОДТО

Ороной металлургическа предприятинуудай хоорондын мүрысөөндэ Домбров-Гурнич хотын Дзержинскиин нэрэмжэтэ металлургическа заводой коллектив гурбадахяа түрүүлжэ гараба. Польшын Министрнүүдэй Соведэй ба профсоюзуудай Центральна Соведэй дамжуулгын Улаан туг тус заводто һаяхан барюулагдаа. Предприятиин хүдэлмэришэд болон техникүүд эршэтэ габшагай ажалайнгаа, түсэбтэ даабаринуудаа ходо үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө, ажалайнгаа бүтээсэ саг үргэлжэ дээшэлүүлһэн, продукциингаа шанар улам һайжаруулһанай түлөө иимэ үндэр шагналда хүртэһэн байна. Энэ завод 1972 ондо түсэбһөө гадуур 87 миллион злотых сэнтэй булад, кокс болон прокат үйлэдбэрилжэ, уялгануудаа горитойгоор үлүүлһэн юм. Предприятиин коллективүүд мүнөө жэлдэшье эршэтэ дабшасаяа һуладуулнагүй. Үдэр бүриин үйлэдбэриин даабаринууд холо үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

ЭНЕРГЭТИКЫН АЛХАМУУД

1600 мегаватт хүсэтэй «Поланец» гэжэ электростанциин барилга ПНР-тэ эхилбэ. Эндэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байна. Энэнь ороной мүнөө үеын эгээл томо энергэтическэ барилгануудай нэгэн юм. Тэрэ түрүүшынгээ элшые 1977 ондо үгэхэ.

Энергэтикын барилга арадай засагта Польшодо урдань үзэгдөөгүй түргэн эршэтэйгээр эрхилэгдэнэ. Промышленностиин энэ һалбариин хүгжэлтэдэ парти болон правительсотво илангаяа ехэ анхарал хандуулна. Энэ хэрэгтэ жэл бүри гүрэнэй бүхы барилгада һомологдоһон мүнгэнэй 10 процент гаргашалагдадаг. Республикын электростанцинууд үнгэрэгшэ жэлдэ 76 киловатт-час электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилбэл, түсэбтэ табан жэлэй дүүрэтэр тэрэнь 100 миллиард шахуу киловатт-часта хүргэгдэхэ.

ХАБАРАЙНЬ ТАРИЛГА ДҮҮРЭЭ

Ороной таряалан дээрэхи хабарай тарилга дүүргэгдэбэ. Сагай уларилай хэды муу байбашье, тарилга богонихон болзор соо хэгдээ. Горитойхон талмайда «Кавказ», «Мироновская» гэжэ үрэжэлтэ совет шэниисэ таригдаһан байна.

Ороһото ургамалнуудые, хартаабха, саахарай свёкло тарихадань, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ 180-аад мянган трактор, хүдөө ажахын хэдэн мянган машина эльгээгдэжэ, туһалаа.

Мүнөө жэлдэ орон дотор 8,5 миллион гектарта ороһото ургамалнууд, 2,6 миллионо гектарта — хартаабха, 450 мянган гектарта — саахарай свекло, 4,5 миллион гектарта ногоон тэжээл таригдаба.

Энэ зураг Ленинградай Кировскэ заводой нэгэ цех соо буулгагдаһан байна.

Тус предприяти жэл бүри хэдэн арбаад иимэ адар томо тракторнуудые бүтээн гаргажа Болгариин Арадай Республикада эльгээдэг. Байгша ондо энэ аха дүү ороной хүдөө ажахыда Ленинградай тракторай заводойхид 100 иимэ хүсэ ехэтэ тракторнуудые эльгээхэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭДИР НАҺАН, УРАГШАА!

(Майн 20-ной үдэр Совэдүүдэй талмай дээрэ болоһон пионернүүдэй жагсаал тухай)

Наранай хурса элшэһээ, улаан тугуудай намилзаанһаа, эдир пионернүүдэй шэб шэнэ хубсаһанһаа, тэдэнэй хүзүүндэ зүүгдэһэн галстугай туяаһаа нюдэн һаргаха юм. Совэдүүдэй талмай тээшэ һайндэрэйхеэр хубсаһан пионернүүд бүлэг бүлэгөөрөө ерэжэл байба. Пионерскэ хүдэлөөнэй ветеранууд, партиина болон комсомолой, пионернүүдэй эмхиин хүтэлбэрилэгшэд, уригдаһан айлшад бэе бэеэ халуунаар амаршалнад, тэдэнэй шэг шарайда эдир наһанай шэнжэ үзэгдөөдхинэ. Зүб даа, табяад-жараад наһатанһаа эхилээд, бүхы үеын совет хүнүүд бултадаа пионерэй галстук зүүһэн, тэрэнэй арюун һайхан нүлөө доро хүмүүжэһэн шуу. Тиимэһээ В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Пионернүүдэй бүхэсоюзна эмхиин мүндэлһэн үдэрые тэмдэглэдэг һайндэр хүн бүхэндэ хабаатай ха юм!

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Пионернүүдэй бүхэсоюзна эмхиин һайндэрые тэмдэглэһэн баяр ёһололой жагсаалые Улаан-Үдын эдиршүүл Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулаа. Бүри һаяхан, апрелиин 22-то, манай республикын эдиршүүл Буряад орондо пионернүүдэй эмхиин мүндэлһөөр 50 жэлэй гүйсэһые һүр жабхалантайгаар тэмдэглээ һааб даа. Эдэ бүхы үйлэ хэрэгүүдтэ бэлдэхэ зуураа, Буряад ороной пионернүүд һуралсалдаа амжалта туйлахын тула тэмсэжэ, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаададаг болоһон байна.

...Үглөөнэй 11 саг. «Анхаралтай! Бэлэн байгты!» гэһэн дохёо агаарые хаха зүһэн соностобо. Тэрэ дохёое П. И. Чайковскиин һүр жабхаланта хүгжэм һэлгэжэ, сэсэгтэй түрсүүгүүдые бариһан пионернүүд В. И. Ленинэй хүшөө тээшэ аалихан ошобо. Хүшөөгэй доодо табсан дээрэ ургамал сэсэгүүд табигдаа.

ВЛКСМ-эй горкомой хүдэлмэрилэгшэ, пионерэй эмхиин городской Совэдэй түрүүлэгшэ А. Клочихинай баярай митинг нээхэлээр, Советскэ Союзай гимн зэдэлбэ. Удаань КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Беляковто үгэ үгтэбэ. Нүхэр Беляков һайндэрөөрнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын болон Буряад оронной бүхы пионернүүдые, ветерануудые халуунаар амаршалаад, талмай дээрэ зогсоошодто нигэжэ хандаба:

— Ленинэй хэрэгэй түлөө, Коммунис партиин хэрэгэй түлөө бэлэн байгты!

— Ходоодоо бэлэн! — гэжэ хэдэн зуун эдиршүүл нэгэн дуугаар харюусаба.

Бүхы наһаараа пионерскэ хүдэлмэридэ ябаад, амаралтада гараад байһан Н. Д. Шипоцких, ВЛКСМ-эй ЦК-гай, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Пионернүүдэй бүхэсоюзна эмхиин Центральна Совэдэй түлөөлэгшэ Л. Д. Салтыкова гэгшэд үгэ хэлэжэ, эдиршүүлые амаршалаа.

«Бэлэн бологты!» гэһэн дохёо баһа зэдэлээд, удангүй маршын хүгжэм соностожо, парад эхилбэ даа. Улаан-Үдын 1-дэхи педучилищиин пионервожатанарые бэлдэдэг таһагай һурагшад барабан, горнын аялга зэдэлүүлэн, парад нээбэ. Тэдэнэй жэгдээр алхалан үнгэрхэдэ, альга ташалган болоно. Энгэртээ ВЛКСМ-эй гэшүүнэй тэмдэгтэй аад, пионерэй формо үмдэһэн томо басагадай алхалалдажа ябахада, зарим нэгэн гайхана хэбэртэй. Бү гайхагты, эдэмнай пионернүүдые хүмүүжүүлдэг, тэдэнэй эгээл дүтын хүнүүд болохоор бэеэ бэлдэжэ ябаһан эдир нүхэднай гээшэл!..

Ерээдүйн пионервожатануудай үнгэрхэлөөр, Улаан-Үдын гурбан районой һургуулинуудай түлөөлэгшэд — түрүү зэргын солодо хүртэһэн отрядууд хойно хойноһоо һубарин гараба. Тэдэнэй дорьбоотойгоор алхалан, ендэрэй урдуур үнгэрхые харахадаа, найдамтай халаан ургажа байна гэжэ хүн бүхэн баярлаа ёһотой.

Орой дээрэхи
Огторгойнгоо
сэлмэг байхын тула
Огсом дорюунаар
алхалыш!
Эрдэм бэлиг шудалан,
Эдир наһан,
урагшаа ходо дабхиныш!

Ц. ДОНДОГОЙ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Пионернүүдэй жагсаалда хабаадагшад.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ГОЛ АНХАРАЛАА ХАНДУУЛНА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Совэдэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев майн 18-һаа ФРГ-дэ айлшалжа эхилбэ. Бүхы дэлхэйн олониитэ, мүн хэблэл тус айлшалалгада эдэ үдэрнүүдтэ гол анхаралаа хандуулна. Москва ба Бонной дээдэ тушаалтадай хоорондохи хөөрэлдөөе үргэлжэлүүлгэ шухалын шухала политическэ ушар болоно, тиигээд Европодохи, мүн ондоо тээгүүрхишье бүхы оршон байдалда лаб нүлөө үзүүлхэ гээд гүрэнэй ба ниитын элитэ ехэ ажал ябуулагшад, хэблэл нэгэн һаналтайгаар тэмдэглэнэ. Тиихэдэ ФРГ-тэй харилсаа байгуулгада Советскэ Союз амгалан, һайн һайхан хараа бодолтойгоор хандана, али алиндаа ашатай туһатай харилсаа холбоо хүгжөөхые эрмэлзэн хүсэнэ гээд тусгаар онсолон тэмдэглэгдэнэ.

«Иимэ харилсаан манай хоёр оронуудай арадуудта, мүн бүхы Европодо, тэрэнэй аюулгүй байдалай хэрэгтэ ехэ туһа хүргэхэ гэжэ бидэнэр этигэнэбди» гээд Л. И. Брежнев Баруун Германиин «Штерн» журналай главна редакторай асуудалнуудта харюусахадаа мэдүүлһэн байна.

ФРГ-дэ Л. И. Брежневэй аяншалга Европодо эб найрамдал бэхижүүлгэтэй холбоотой гэжэ ажаглагшад ба хэблэлэй тоолодог байһан ушар яһала ойлгосотой. Энэ айлшалалга СССР-эй амгалан ёһоной гадаадын политикые эдэбхитэйгээр бэелүүлгэдэ шэнэ алхам болоно үгэнэ. Тус политика КПСС-эй XXIV съездын соносхоһон эб найрамдалай программа соо научна ёһоор, наринаар найруулагдаһан байха юм. Энэ политика, мүн Совет оронной, бүхы социалис оронуудай нэрэ хүндэ Европодо «хүйтэн дай» болюулхада, хүршэ һайн харилсаа байгуулхада тааруу ушарнуудай эшэ үндэһэн боложо үгэнэ. Энээнһээ уламжалан, ФРГ-тэй СССР-эй ба Польшын договорнуудые баталха эрхэ байдал бии болоо. Эдэ договорнууд хадаа түби дээрэхи мүнөөнэй хилэнүүдэй хубилашагүй байһые батадхаа, Баруун Берлинэй асуудалнуудаар үгээ ойлголсохо, аюулгүй ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөндэ эдэбхитэйгээр бэлдэхэ, Европын түүхэдэ шэнэ хуудаһануудые нээхэ үүргэтэй бусад гадаадын политическэ ябуулгануудые хэхэ эрхэ байдал бии болгоо.

Бонндо совет-баруунгерманиин хэлсээнүүдэй эхилһэн тушаа тогтоходоо «Форвертс» гэжэ недели бүриин хэблэл «Эб найрамдал түрүүшын ээлжээнэй асуудал болоно» гээд хүсэд үндэһэ баримтатайгаар бэшэнэ.

Эб найрамдал бэхижүүлхэ, енхэ тайбанаар зэргэ оршон байха ленинскэ гол ёһонуудые уласхоорондын харилсаануудта батадхан бэелүүлхэ гээшэ бүхы гүрэнүүдэй хоорондо тэгшэ эрхэтэйгээр харилсаа холбоо хүгжөөхэ гэһэн удхатай. ФРГ-тэй, тэрэшэлэн Францитай СССР-эй байгуулһан харилсаан али алиндаа ашатай туһатай. Иимэ харилсаа холбоо байгуулгын үнэмшэсэтэй үльгэр жэшээ боложо үгэнэ. Жэшээлхэдэ, СССР Баруун Германи хоёрой хоорондохи худалдаа наймаанай хэмжээн бүри 1972 ондо 800 миллион үлүүтэй түхэригэй болоһон байна. ФРГ-дэ Л. И. Брежневэй айлшалалга экономическа, научно-техническэ, бусад һалбаринуудай талаар хоёр оронной хоорондохи холбоо барисаа саашадань хүгжөөлгэдэ туһалха байһаниинь сохомтой.

СССР ФРГ хоёрой хоорондо хүршэ һайн харилсаа холбоо улам һайнаар хүгжөөлгэдэ Советскэ Союз таатай туһа нэмэри оруулхаар бэлэн байна гэжэ Л. И. Брежнев Боннско аэропорт дээрэ үгэ хэлэхэдээ, онсолон тэмдэглээ, хоёр оронной арадуудай аша туһада, Европодохи бата бэхи эб найрамдалай аша туһада, тааруу шэнэ туһатай хэрэг бүтээхын түлөө ФРГ-гэй гүрэнэй ажал ябуулагшадай шухала хүсэлэл оролдолго мүн лэ гаргаха бээ гэжэ найдажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

ҮГЭНЬ ШЭНЭНҮҮД ААД, УГ ЗОРИЛГОНЬ ХУУШААРАА

США-гай гүрэнэй секретарь Уильям Роджерс Латин Америкын оронуудаар 17 үдэрэй аяншалга хэжэ ябана. Мексикэ, Никарагуа, Венесуэлэ, Перу болон Колумбида тэрэ хүрөө. Тэрэнэй аяншалгын ба гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзалгын гол зорилго хадаа урда талынгаа хүршэнэртэ нүлөө үзүүлхэ, түби дээрэ США-гай нүлөөнэй һуларалгые удаарууха ябадал болоно. Ушарынь хадаа Латин Америкын арадуудай национальна сүлөөрэлгын тэмсэлэй сохилтодо дайрагдажа, США-гай нүлөөн эндэ үдэр ерэхэ тудам һуларжа байнхай ха юм. Империалис монополинуудай эзэрхэлгэдэ эсэргүүсэн, эдэ оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ Холбоото Штадуудай хамааралсалгада эсэргүүсэн, национально-сүлөөрэлгын ба социально-экономическа дэбжэлтынь түлөө тус түбиин олон орондо тэмсэл шангадажал байнхай. Тиихэтэй хамта США-гай ба Латин Америкын хоорондохи харилсаанууд улам муудажал байдаг. Холбоото Штадууд «Латин Америкын олон оронной зүгһөө мүнөө хэзээ хэзээнэйхиһээ шангаар шүүмжэлэгдэдэг боложо байнхай». гээд «Крисчен Сайнес монитор» гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Улам хурсадажа байһан зүрилдөөгөө һуларуулхын тулада У. Роджерс өөрынгөө мэдүүлгэнүүдые хэхэдээ, элдэб найдуулгануудые үгөө. США хадаа өөрынгөө хүршэнэртэй «шэнэ харилсаа тогтоохоор» бэлэн, тэдэнтэй харилсаа холбооной шэнэ үе сагые эхилхээр» бэлэн гээд тэрэ хододоол дабтан хэлэдэг байна бшуу.

Вашингтоной дээдэ зэргэтэ түлөөлэгшын аяншалжа үрдиһэн Латин Америкын оронуудта эдэ найдалганууд түхайнь бэеэ барингяар хандана.

Мексикэдэ Роджерсын ерэлгэ «угаа хүйтэнөөр, һанаа зоборитойгоор, һэрэмжэтэйгээр угтагдаа» гээд Мексикын «Диа» газетэ тэмдэглэнэ. Иимэ хүйтэнөөр угталгын шалтагаание Колумбиин «Тьемпо» гэжэ томо газетэ угаа таарууһайнаар тайлбарилһан байна. США-гай политика Латин Америкын оронуудта туһалха бэшэ, харин түби дээрэ ябуулга хэжэ байдаг Хойто Америкын компаниинуудай аша туһые хамгаалха зорилготой гээд газетэ бэшэнэ. Өөрынгөө баялигай эзэн болохо, экономическа талаараа дулдыданги бэшэ болохо, бэеэ даанхай гадаадын политика бэелүүлхэ хэрэгтэнь Латин Америкын оронуудта һаад ушаруулха политикаяа Вашингтон урда мэтэ бэелүүлхэ гээд газетэ тоолоно.

Ю. КОРНИЛОВ,
О. АНИЧКИН.
(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Амгалан байдалай, харилсаа холбооной аша туһада» — нүхэр Л. И. Брежневэй ФРГ ошоод байһан тухай. Улаан-Үдын Совэдүүдэй талмай дээрэ болоһон пионернүүдэй жагсаал тухай материал.

Хоёрдохи хуудаһанда. Зэдын аймагай малшадай аймагайнгаа газетэдэ уулзажа хөөрэлдэһэн тухай материал. Түрэл орондомнай.

Гурбадахи хуудаһанда. «Амгалан байдалай, харилсаа холбооной аша туһада» — нүхэр Л. И. Брежневэй ФРГ ошоод байһан тухай материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин. Хилын саана. Уласхоорондын шэнжэлэл.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

18.00 — дамжуулгын программа. 18.05 — «Три ступени подъема» — телевизионно фильм. 18.30 — үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильм. 18.45 — телепанорама. 19.05 — «Тихое поле» — телефильм. 19.35 — «Хүдөөгэйхидтэ — түрүү дүй дүршэл». 19.55 — «С... бирюк из Шамхора» — телеочерк. 20.15 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряад хэлээр). 20.35 — «Фермэ... тэ — ядалгүй тэжээл» — ... һэн дамжуулга. 21.05 — ... церт. 21.35 — «Факел» — ... луушуулда зорюулагдаһан дамжуулга.

МОСКВА—БОНН: ЭБ НАЙРАМДАЛ, АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, ХАРИЛСАА ХОЛБООН

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Совэдэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневэй ФРГ-дэ ерэлгэ дэлхэйн үргэн олониитын, хэблэлэй анхарал татана. Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Бонндо ерээд байһан тухай, Бонндохи аэропортдо, хүндэтэ совет айлшанай хүндэлэлдэ Федеральна канцлерай хэһэн обед дээрэ Л. И. Брежневэй, ФРГ-гэй Федеральна канцлер В. Брандтын хэлэһэн үгэнүүдые газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаһануудта толилно. СССР-эй, ФРГ-гэй хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо болоһон уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд имагтал Европодо бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэ түгшүүрил һуларуулха политическэ шухала удха шанартай хэрэг болоно. КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хараалагдаһан эб найрамдалта гадаадын политика Советскэ Союз залан сэхээр бэелүүлэн, ФРГ-тэй холбоо барисаагаа, харилсан туһалалсалгаяа улам бэхижүүлжэ байна гээд тэмдэглэгдэнэ.

Л. И. Брежневэй ФРГ-дэ ерэлгэ Европодо бата бэхи эб найрамдал, аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала туһа нэмэри болоно гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай орган — «Нойес дойчланд» газетэ сэгнэнэ.

«Түүхэтэ удха шанартай хэрэг», «Европодо эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө», «Эб найрамдалай ба харилсаа холбооной замаар» — гэһэн гаршагууд доро Л. И. Брежневэй ФРГ-дэ ерээд байһан тухай материалнуудые Чехословакиин газетэнүүд тунхаглана. Л. И. Брежневэй ФРГ-дэ ерээд байһан ушарые Европодо, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хүсэгшэд халуунаар амаршална. Ушарынь юуб гэхэдэ, энэнь эб найрамдалай, арадуудай аюулгүй байдалай хэрэгтэ шухала туһа нэмэри болохо байна гэжэ «Руде право» газетэ бэшэнэ. «Байгша оной хабар КПСС-эй XXIV съезд дээрэ абтаһан эб найрамдалта программа бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар агууехэ Совет оронной эдэбхитэй хүсэлэл оролдолгын үе саг боложо, түүхэдэ орохо байна, — гэжэ Чехословакиин «Млада фронта» газетэ тэмдэглэнэ. Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр ФРГ-дэ ерэлгэ СССР-эй эб найрамдалта гадаадын политическэ ажал ябуулгада шухала һуури эзэлнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь амгалан байдалай элшэн сайд мэтээр Бонндо ерэбэ».

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй ФРГ-дэ ерэлгэ имагтал Советскэ Союзай ба ФРГ-гэй хоорондохи бэшэ, харин дэлхэйн бүхы оронуудай хоорондохи харилсаанда шухала удха шанартай гэжэ Болгариин олониитэ халуунаар амаршална.

СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи хүршэ ёһоной харилсаа хүгжөөн бэхижүүлхэ хэрэгтэ Советскэ Союз туһа нэмэри оруулхаар бэлэн. Европодо эб найрамдал бэхижүүлхын тула ФРГ-гэй гүрэнэй ажал ябуулагшад шухала оролдолго гаргаха аабза гэжэ найданабди гээд Венгриин «Непсабадшаг» газетэ Л. И. Брежневэй ФРГ-дэ ошоод байһан тухай шэнжэлхэдээ бэшэнэ.

КПСС-эй XXIV съездһээ хойшо үнгэрһэн хоёрһоо үлүү жэлэй турша соо социалис оронуудай нэгэдэл бэхижүүлхэ, уласхоорондын түгшүүрил һуларуулха, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа һайжаруулха талаар Советскэ Союз ехэ ажал хээ гэжэ Монголой «Үнэн» газетэ бэшэнэ. Европодохи «хүйтэн дай» саралгаа энэ эб найрамдалта политикынь аша үрэ болоно. СССР-эй, ФРГ-гэй хоорондохи харилсаа һайжаруулга имагтал Европын оронуудай аша туһада харюусаха бэшэ, харин дэлхэйн бусад түбинүүдтэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала удха шанартай. Л. И. Брежневэй Германиин Федеративна Республикада ошожо, тус оронной хүтэлбэрилэгшэдтэй хэһэн уулзалганууд түгшүүрил һуларуулха, эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала туһа нэмэри болохо байха гэжэ монгол арад зүрхэ сэдьхэлһээ этигэн найдана.

Советскэ Союзай, Баруун Германиин хоорондохи харилсаа хүгжөөлгэдэ. Европодо эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһа нэмэри хэхээр Советскэ Союз бэлэн гэжэ Франциин «Юманите» газетэ бэшэнэ.

Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр ФРГ-дэ ерэлгэ түүхэтэ удха шанартай хэрэг болоно гээд Италиин «Унита» тэмдэглэнэ.

Л. И. Брежневэй хани ёһоной уулзалга хэхээ ФРГ-дэ ерэлгэ Советскэ Союзай бэелүүлдэг эб найрамдалта политикынь һүлдэ тэмдэг болоно гээд Австриин «Арбайтер цайтунг» газетэ бэшэнэ.

«Эб найрамдал тогтоохые хүсэжэ байһанаа Л. И. Брежнев, В. Брандт баталба», — гэжэ Индиин «Пэтриот» тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

ВАШИНГТОН

Никсонэй шиидхэбэри

ТАСС

«Аполлон-17» гэжэ онгосын экипажай гэшүүд Ю. Сернан, Р. Эванс, Х. Шмитт гэгшэдые Африкын, Азиин арбан оронуудаар аяншалхыень эльгээхэ гэһэн шиидхэбэри США-гай президент Р. Никсон абаа гээд Сагаан байшангай тусхай түлөөлэгшэ соносхобо.

Космонавтнууд июниин 6-да Сенегалда ерэхэ, удаань Нигеридэ, Камерунда, Пакистанда, Индидэ, Сингапурта, Индонезидэ, Филиппиндэ, Микронезидэ, Фиджидэ хүрэхэ байна.

НЬЮ-ЙОРК

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЫН ТЕКСТ ТАРААГДАБА

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй ФРГ-дэ ерээд, Кельн-Бонн гэжэ аэропорт дээрэ хэлэһэн үгын текстын СССР-һээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэлгэтэ эмхи тарааба.

ХЕЛЬСИНКИ

Хельсинкидэхи зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүд

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөндэ бэлэдхэл хэхэ зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдтэ ээлжээтэ пленарна заседани болобо. Хүдэлмэриин бүлэгүүдэй ба редакционно комитедүүдэй ажал тухай мэдээсэл шагнагдаа. Мальтын, Польшын, Даниин, Чехословакиин, Румыниин, Венгриин, Испаниин, Франциин түлөөлэгшэд заседани дээрэ үгэ хэлэбэ. Һүүлэй үедэ зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдэй хүдэлмэридэ зарим тэды дэбжэлтэ туйлагдажа байна гэжэ тэмдэглэгдээ. Зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдые байгша оной июниин 1 болотор дүүргэхэ шухала гэжэ хэлсэһэн байна.

ХАНОЙ

Хэлсээгээ бүдүүлигээр эбдэнэ

ТАСС

Вьетнамай асуудалаар Парижэдахи хэлсээгээ сайгон захиргаанай зэбсэгтэ хүсэнүүд бүдүүлигээр эбдэнэ.

Майн 15-да сайгон агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй самоледууд Контум провинциин түбһөө баруун-хойгуур найман километртэ байдаг түбэй хада гүбээлиг газартахи сүлөөлэгдэһэн районуудые хоёр дахин бомбодоо гээд Сүлөөлэлгэ гэдэг хэблэлэй агентство дамжуулна.

ХАНОЙ

ХО ШИ МИНЭЙ ДУРАСХААЛЫЕ ЁҺОЛОН ТЭМДЭГЛЭНЭ

ТАСС

Вьетнам арадай агууехэ хүбүүн, Вьетнамай Демократическа Республикын түрүүшын президент Хо Ши Минэй түрэһөөр 83 жэлэй ойдо зорюулагдаһан материалнууд Ханойн бүхы газетэнүүдтэ тунхаглагдаба. Хо Ши Минэй ажаябадал, революционно ажал ябуулга тухай хөөрэһэн материалнуудые газетэнүүд толилһон байна.

Хо Ши Минэй түрэһэн үдэрые угтуулан, социалис мүрысөөндэ ДРВ-гэй арад зоной туйлаһан ажалай амжалтанууд тухай мэдээсэлнүүд мүн лэ толилогдоо.

Хо Ши Минэй үндэһэ һуурииень табиһан, хүмүүжүүлһэн партиин хүтэлбэри доро вьетнам арадай революционно тэмсэл түүхэтэ ехэ илалтануудые туйлаа гээд «Нян зан» газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ. Мүнөө Вьетнамай революци шэнэ шатадаа оробо. Президент Хо Ши Минэй хүтэлбэри доро хатуужан бэхижэһэн партиин залан сэхэ ударидалгын ашаар илалтануудые туйлаһанаа вьетнам арад ойлгоно. Тэрэ Вьетнамай ехэ патриот, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй ба национальна-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ тэмсэлшэ байгаа.

Эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө, оронойнгоо бэеэ дааһан байдалай, демократиин түлөө, ороноо амгалан ёһоор нэгэдүүлхын түлөө, социализм байдал амжалтатайгаар байгуулжа, Вьетнамые баян, түгэс хүсэтэй орон болгохын түлөө вьетнам арад улам эдэбхитэйгээр тэмсэхэ зэргэтэй.

САН-ХОСЕ

Сальвадорой коммунистнуудые уряалба

ТАСС

Сальвадорой Коммунис партиин Центральна Комитет мэдүүлгэ тараахадаа, граждан эрхэнүүдээ, конституцяар хараалагдаһан эрхэ сүлөөгөө сахин хамгаалхыень, хархис хүсэнүүдэй хашалта харшалалтада эсэргүүгээр тэмсэхыень Сальвадорой арадые уряална гэжэ мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ.

Салин хүлһэ дээшэлүүлхын түлөө, аграрна реформо хэхын түлөө, юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгэдэ эсэргүү тэмсэл эдэбхитэйгээр ябуулха шухала.

НЬЮ-ЙОРК

Поль Робсон—хүндэтэ доктор

ТАСС

Элитэ мэдээжэ негр дуушан, ниитын ажал ябуулагша, граждан эрхэнүүдэй түлөө тэмсэлшэ Поль Робсон Нью-Брандсуигтахи (Нью-Джерси штат) Ратджерсын университедэй литературын хүндэтэ докторой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Олон жэлэй урда тээ тэрэ энэ дээдэ һургуули дүүргээ һэн.

Хүндөөр үбшэлжэ байһан дээрэһээ Поль Робсон энэ баяр ёһололдо хабаадаагүй. Энэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олгоходоо, манай дээдэ һургуули дүүргэжэ гараһан агууехэ хүниие университет хүндэлжэ байһанаа мэдүүлнэ гээд университедэй президент Э. Блоустайн, элитэ мэдээжэ дуушанай хүбүүн дипломыень барюулхадаа мэдүүлбэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-04474. Заказ № 0044